

NOSTE-ohjelman vuosiraportti 2006

Opetusministeriön julkaisuja 2007:30

NOSTE

NOSTE-ohjelman vuosiraportti 2006

Opetusministeriön julkaisu 2007:30

OPETUSMINISTERIÖ

Undervisningsministeriet

MINISTRY OF EDUCATION

Ministère de l'Éducation

Opetusministeriö / Undervisningsministeriet

Koulutus- ja tiedepolitiikan osasto / Utbildnings- och forskningspolitiska avdelningen

PL / PB 29, 00023 Valtioneuvosto / Statsrådet

<http://www.minedu.fi>

<http://www.minedu.fi/OPM/julkaisut>

Taitto / Ombrytning: Teija Metsänperä

Yliopistopaino / Universitetstryckeriet 2007

ISBN 978-952-485-427-6 (nid.)

ISBN 978-952-485-428-3 (PDF)

ISSN 1458-8110

Opetusministeriön julkaisuja / Undervisningsministeriets publikationer 2007:30

Tiivistelmä

Vuonna 2003 alkaneen aikuisten koulutustason kohottamisohjelman eli Noste-ohjelman tarkoituksena on parantaa enintään perusasteen tutkinnon suorittaneiden aikuisten työelämässä pysymistä ja urakehitystä, lieventää suurten ikäluokkien eläkkeelle siirtymisen aiheuttamaa työvoimavajasta ja vaikuttaa työllisyysasteeseen. Noste-ohjelman tavoitteeseen pyritään kannustamalla ohjelman piiriin kuuluvien henkilöiden hakeutumista koulutukseen sekä parantamalla heidän mahdollisuuksiaan päästä ammatilliseen koulutukseen suorittamaan tutkinto tai tutkinnon osa tai tietotekniikan opintoihin sekä tukemalla kesken jääneen peruskoulun ja lukion loppuun suorittamista.

Ohjelman kohteena ovat henkilöt, jotka koulutuksen alkamisvuonna ovat 30–59-vuotiaita eivätkä ole suorittaneet perusasteen jälkeistä tutkintoa sekä 25–59-vuotiaat, joiden perusasteen opinnot ovat jääneet kesken. Ohjelma kohdistuu pääsääntöisesti työssä käyviin palkansaajiin ja yrittäjiin.

Ohjelmaa toteutetaan valtakunnallisesti koko Suomessa. Mukana on 60 hanketta, joista 36 on alueellista ja 9 maakunnallista monialaista oppilaitosverkostoa. Noste-ohjelmaan sisältyy yksi valtakunnallinen hakevan toiminnan hanke, jota koordinoi SAK. Lääninhalitukset myöntävät alueensa hankkeille valtionavustukset.

Vuoden 2006 talousarviossa oli opetusministeriön pääluokassa 30 milj. euron määräraha Noste-ohjelman erityisrahoitusta varten.

Vuonna 2003 alkanut Noste-ohjelma, joka jatkuu vuoden 2009 loppuun asti, on edennyt myös vuonna 2005 ohjelmalle asetettujen tavoitteiden suunnassa, mutta opiskelijoiden määrälle asetetut tavoitteet on saavutettu odotettua hitaammin. Noste-ohjelman rahoituksella oli vuoden 2006 loppuun mennessä aloittanut opiskelunsa yhteensä 17 142 opiskelijaa, joista vuonna 2006 koulutuksen aloitti 4 795 opiskelijaa. Tämä oli hieman pienempi määrä kuin edellisenä vuonna aloittaneiden opiskelijoiden määrä. Sen sijaan opiskelijatyövuosien määrä kasvoi vuoden 2005 2 000 opiskelijatyövuodesta vuonna 2006

2 600 opiskelijatyövuoteen. Keskimääräinen koulutuspituus kasvoi siis edelliseen vuoteen verrattuna. Opiskelun henkilökohtaistaminen Noste-opiskelijoilla, joilla on heikohkot opiskeluvälmiudet, on merkinnyt usein koulutuksen pitkäkestoisuutta sekä tukitoimenpiteiden tarvetta.

Tutkintoja ja osatutkintoja vuonna 2006 suoritettiin myös enemmän kuin edellisellä vuonna. Niitä tuli suoritetuksi 3 321.

Raportissa on koottu tietoja vuodesta 2002 alkaen em. matalan pohjakoulutusryhmän osallistumisesta valtionosuusrahoitteiseen koulutukseen. Näin on voitu osoittaa, että Noste-ryhmän osallistuminen tutkintoihin valmistavaan koulutukseen vuosina 2003–2006 on todellisuudessa kasvanut eikä siirtynyt vain toiseen rahoitusmuotoon.

Noste-opiskelijoiden sukupuolijakaumassa on saavutettu vuonna 2006 tavoitteiden suuntaista etenemistä. Miesten osuus aloittaneiden opiskelijoiden kokonaismäärästä nousi 33,2 %:sta 43 %:iin. Huomattavaa muutosta tapahtui myös työttömien määrässä. Heidän osuutensa aloittaneista opiskelijoista nousi edellisen vuoden 7,1 %:sta 9,8 %:iin.

Merkille pantavaa on, että aktiivisuusaste Noste-ohjelman hyödyntämisessä eri maakunnissa vaihtelee huomattavasti.

Oppilaitoskentässä Noste-ohjelma on haastanut koulutuksen järjestäjiä luomaan uudenlaisia toimintamalleja, joilla on käyttöä Nostetta laajemmin aikuiskoulutuksessa. On kehitelty uusia käytäntöjä Noste-ryhmän tavoittamiseksi koulutukseen; ns. hakevaa toimintaa sekä monitasoista, alueellista ja poikkihallinnollista verkostotoimintaa. Matalan pohjakoulutuksen aikuisryhmä on nostanut selkeästi esiin tarpeen panostaa opiskelun henkilökohtaistamiseen, oppimisvalmiuksien vahvistamiseen ja tukitoimenpiteisiin. Se on nostanut kiistatta ohjaustyön tarpeen esiin hakevasta vaiheesta alkaen kestäen koko näyttötutkintoprosessin ajan.

Sammandrag

Syftet med det år 2003 inledda programmet för höjande av utbildningsnivån hos vuxna, Kunskapslyftet, är att förbättra möjligheterna för vuxna som avlagt examen på högst grundnivå att stanna kvar i arbetslivet och att förbättra deras karriärutveckling, lindra arbetskraftsunderskottet till följd av att de stora åldersklasserna går i pension samt påverka sysselsättningsnivån.

Syftet skall uppnås genom att sporra personer som omfattas av programmet att söka sig till utbildning samt att förbättra deras möjligheter att komma in på yrkesutbildning för att avlägga en examen eller en del av en examen eller att börja studera datateknik och genom att stödja fullföljandet av oavslutade grundskole- och gymnasiestudier.

Målgruppen för programmet är sådana personer som det år utbildningen inletts är i åldern 30–59 år och inte har avlagt någon examen efter grundnivå samt personer i åldern 25–59 år som har avbrutit sina studier på grundnivå. Programmet riktar sig främst till arbetande löntagare och företagare.

Programmet genomförs nationellt i hela Finland. 60 projekt deltar, 36 av dem är regionala och 9 landskapsomfattande förvaltningsövergripande nätverk av läroanstalter. I programmet Kunskapslyftet ingår ett riksomfattande uppsökande projekt som koordineras av FFC. Länsstyrelserna beviljar projekten inom sina områden statunderstöd.

I budgeten för år 2006 fanns under undervisningsministeriets huvudtitel ett anslag på 30 milj. euro för specialfinansieringen av programmet Kunskapslyftet.

Programmet Kunskapslyftet, som inleddes år 2003 och pågår till slutet av år 2009, framskred också år 2006 i riktning mot de uppställda målen, men målen som uppställdes för de studerande nåddes i något långsammare takt än väntat. Fram till utgången av 2006 hade sammanlagt 17 142 börjat studera med hjälp av Kunskapslyftet. Av dem inledde 4 795 personer sina studier år 2006. Antalet var något färre än föregående år. Däremot ökade antalet studerandårsverken från 2 000 år 2005 till 2 600 studerandårsverken år 2006. Den genomsnittliga utbildningstiden ökade alltså i jämförelse med föregående år.

Individualiseringen av studierna har för studerande inom Kunskapslyftet med rätt svaga studiefärdigheter ofta inneburit långvariga studier samt behov av stödåtgärder.

Fler examina och delexamina avlades år 2006 än föregående år. 3 321 examina och delexamina avlades.

I rapporten har man samlat in uppgifter från år 2002 om den tidigare nämnda vuxengruppen med låg grundutbildning och dess deltagande i statsandelsfinansierad utbildning. På så sätt har man kunnat visa att Kunskapslyftsgruppens deltagande i till examen beredande utbildning i verkligheten har ökat under åren 2003–2006 och inte överförts till någon annan form av finansiering.

Gällande könsfördelningen bland de studerade inom Kunskapslyftet framskrids i riktning mot det mål som ställdes år 2006. De manliga studerandenas andel bland dem som inledde studier steg från 33,2 % till 43 %. En betydande förändring skedde gällande antalet arbetslösa. Deras andel av de studerande som inledde sina studier steg från 7,1 % föregående år till 9,8 %.

Noteras kan också att aktivitetsgraden gällande utnyttjandet av programmet Kunskapslyftet varierar kraftigt i olika landskap.

Inom läroanstaltsutbildningen har Kunskapslyftet utmanat utbildningsanordnarna att skapa nya verksamhetsmodeller som också kan användas utanför programmet Kunskapslyftet. Ny praxis har skapats för att nå målgruppen för Kunskapslyftet; s.k. uppsökande verksamhet samt regional och förvaltningsövergripande nätverksverksamhet på många nivåer. Den vuxengrupp som har fått en låg grundutbildning har tydligt lyft fram behovet av att satsa på individualisering av studierna, att stärka studiefärdigheterna och behoven av stödåtgärder. Den har ovillkorligt lyft fram behovet av handledningsarbete redan i det uppsökande skedet vilket måste fortgå under hela processen för en fristående examen.

Sisältö

1 Yleiskuvaus	8
2 Aikuisten koulutustason kohottamisohjelman rahoitus	10
2.1 Valtionosuusrahoitus	10
2.2 Valtionavustus	11
2.3 Ohjelman toteutusta tukevat muut rahoitukset	11
3 Noste-ohjelman hallinnointi	12
3.1 Ohjausryhmä	12
3.2 Lääninhallitukset	14
3.3 Noste-ohjelma työministeriön hallinnonalalla	14
4 Tiedotustoiminta	16
4.1 Noste-materiaalit	16
4.2 Internet-tiedottaminen	17
4.3 Seminaarit, näyttelyt, luennot ja neuvonta	17
4.4 Kampanjat ja lehdistötiedotus	18
5 Yhteistyö muiden valtakunnallisten hankkeiden kanssa	20
6 Seurannan ja arvioinnin organisointi	22
7 Noste-hankkeiden laadullinen kehittäminen ja niitä tukeva toiminta, koulutukset ja tilaisuudet	24
8 Noste-kohderyhmä valtionosuusrahoitteisessa tutkintoon valmistavassa ammatillisessa koulutuksessa ja tutkintotavoitteisessa työvoimakoulutuksessa ja lukiossa vuosina 2002–2005	26
9 Ohjelman toteutuminen valtionavusteisen toiminnan avulla	30
9.1 Noste-ohjelman hankkeet vuonna 2006	30
9.2 Koulutuksen aloittaneet opiskelijat	30
9.3 Suoritettuja opiskelijatyövuosia, tutkintoja ja osatutkintoja	33
9.4 Noste-valtionavustusten suuntautuminen eri toimenpiteille	36
10 Hakeva toiminta	38
11 Arviointia Noste-ohjelman toteutumisesta vuonna 2006	40
Lähteet	46
Liitteet	47

1 Yleiskuvaus

Vuosina 2003–09 toteutettavan aikuisten koulutustason kohottamisohjelman, Noste-ohjelman, tarkoituksena on parantaa enintään perusasteen tutkinnon suorittaneiden työelämässä pysymistä ja urakehitystä, lieventää suurten ikäluokkien eläkkeelle siirtymisen aiheuttamaa työvoimavajausta ja vaikuttaa työllisyysasteeseen.

Noste-ohjelman tavoitteeseen pyritään

- edistämällä ohjelman piiriin kuuluvien henkilöiden hakeutumista koulutukseen tiedotuksella ja muulla hakevalla toiminnalla¹ (rahoittamalla opintoihin hakeutumista edistäviä toimia erityisrahoituksella)
- parantamalla heidän mahdollisuuksiaan päästä tavanomaisesti rahoitettuun ammatilliseen koulutukseen sekä
- lisäämällä erityisrahoituksella heille tarjolla olevia ammatillisen koulutuksen ja tietokoneen ajokorttikoulutuksen opiskelijapaikkoja sekä
- lisäämällä erityisrahoituksella heille tarjolla olevia opiskelun tukitoimia yleissivistävässä ja ammatillisessa koulutuksessa.

---

¹ Hakevalla toiminnalla pyritään lisäämään ihmisten tietoa tutkinnon suorittamis- ja koulutusmahdollisuuksista ja herättämään kiinnostusta oman osaamisen kehittämiseen. Keskeinen toimintatapa on oppilaitosten ulkopuolelle jalkautuminen. Kun hakevan toiminnan kohteena on työssäkäyvä väestö, toiminta suuntautuu työpaikkojen kautta yksittäisiin henkilöihin. Hakeva toiminta tapahtuu pääosin henkilökohtaisessa vuorovaikutuksessa ja siinä on samoja elementtejä kuin tiedotuksessa, neuvonnassa, konsultoinnissa ja ohjauksessa. Hakeva toiminta voi olla osa laajempaa aikuiskoulutuksen työyhteisöihin suuntaamaa kehittämis- ja palvelutoimintaa.

Ohjelman kohteena ovat henkilöt, jotka koulutuksen alkamisvuonna ovat 30–59-vuotiaita eivätkä ole suorittaneet perusasteen jälkeistä tutkintoa. Heille tarjotun ammatillisen koulutuksen tavoitteena on tutkintojen tai niiden osien suorittaminen. Heillä on mahdollisuus myös tietokoneen ajokortin suorittamiseen. Opiskelun tukitoimiin myönnettävä avustus perusopetuksen oppimäärän suorittamiseen on tarkoitettu henkilöille, jotka koulutuksen alkamisvuonna ovat 25–59-vuotiaita.

Ohjelmaa toteutetaan opetusministeriön ja työministeriön toimialalla. Ohjelman tavoitteiden toteutumiselle on tärkeää noudattaa kolmikantaperiaatetta, joka tukee ja edistää opiskelijoiden hakeutumista koulutukseen sekä koulutuksen toteutusta työpaikoilla ja työyhteisöissä. Monitasoinen alueellinen ja poikkihallinnollinen verkostotoiminta haastaa koulutuksen toteuttajia uudenlaisten toimintamallien luomiseen.

Vuoden 2006 talousarviossa oli opetusministeriön pääluokassa 30 miljoonaa euroa em. erityisrahoitusta varten. Valtioneuvoston 1.2.2006 antama asetus 88/2006 (Liite 1) sääteli vuoden 2006 määrärahan käyttöä sekä jäljellä olevan vuoden 2004 ja 2005 määrärahan käyttöä koulutukseen, tutkintotilaisuuksiin ja tukitoimiin, jotka alkoivat asetuksen voimaantulon 6.2.2006 jälkeen.

2 Aikuisten koulutustason kohottamisohjelman rahoitus

Opetusministeriön toimialalla rahoitus ohjelman toteuttamiseen muodostuu kahdesta pääosasta: valtionosuusrahoituksesta ja valtionavustuksesta.

2.1 Valtionosuusrahoitus

Toisen osan muodostaa valtionosuusrahoitteisen ammatillisen lisäkoulutuksen suuntaaminen ohjelman piiriin kuuluville henkilöille. Opetusministeriö kehotti ammatillisen lisäkoulutuksen ja oppisopimuskoulutuksena toteutettavan ammatillisen lisäkoulutuksen vuoden 2006 mitoitusta koskevissa päätöksissään (33/221/2005 11.11.2005 ja 8/502/2005, 29.11.2005) koulutuksen järjestäjiä kiinnittämään erityistä huomiota Noste-kohderyhmän koulutukseen pääsymahdollisuuksiin.

Perusrahoitteiseen ammatilliseen perus- ja lisäkoulutukseen sekä oppisopimuskoulutukseen arvioitiin osallistuvan vuonna 2006 noin 15 000 Noste-ohjelman kohderyhmään kuuluvaa aikuista.

Ohjelman piiriin kuuluvia henkilöitä voitiin ohjata oppisopimuskoulutuksena toteutettavaan ammatilliseen peruskoulutukseen, jonka järjestämiselle valtionosuusrahoituksella ei ole määrällisiä rajoituksia.

2.2 Valtionavustus

Toisen osan muodostavat lääninhallitusten myöntämät avustukset, jotka sisältyivät vuoden 2006 talousarvion momenttiin 29.69.34. Momentilla oli 30 milj. euroa. Rahoituksen käyttöä sääteli asetus aikuisten koulutustason kohottamiseen myönnettävästä valtionavustuksesta (88/2006). Asetuksen mukaan avustuksia voidaan myöntää

- koulutuksen ja tutkintotilaisuuksien järjestämiseen: ammatilliset perustutkinnot, ammattitutkinnot ja erikoisammattitutkinnot ja niiden osat sekä kansalliset tai eurooppalaiset tietokoneen ajokortit ja niiden osat
- opiskelun tukitoimiin, mm: opiskeluvalmiuksia parantavat opinnot, välineaineopinnot, opinto-ohjaus, opintojen ja opiskelun henkilökohtaistaminen
- opintoihin hakeutumista edistäviin toimiin, mm. hakeva toiminta, tiedotus ja ohjaus.

Asetuksen 88/2006 mukaan valtionavustuksella voidaan järjestää ammatti- ja erikoisammattitutkintoon tähtäävää koulutusta ja tutkintotilaisuuksia sekä oppilaitosmuotoisena että oppisopimusmuotoisena koulutuksena.

Valtionavustuksella rahoitettavat opiskelun tukitoimet voivat kohdistua myös valtionosuusrahoitteiseen

ammattilliseen tutkintoon tähtäävään koulutukseen sekä perusopetuksen oppimäärän suorittamiseen tai kesken jääneiden lukio-opintojen loppuun suorittamiseen.

Vuoden 2006 määrärahalla arvioitiin voitavan järjestää koulutusta 9300 koulutuksen aloittajalle, joista 6 300 henkilöä aloittaisi ammatilliseen tutkintoon tai tutkinnon osaan valmistavassa koulutuksessa ja 3 000 tietokoneen ajokorttikoulutuksessa.

2.3 Ohjelman toteutusta tukevat muut rahoitukset

Rahoitusta varattiin lisäksi projektipäällikön ja projektiassistentin palkkaus- ja toimintakuluihin, tiedotukseen sekä seurantaan ja tutkimukseen (momentti 29.69.25/ *Aikuiskoulutuksen kehittäminen*). Tiedotukseen, seurantaan ja tutkimukseen käytettiin 421 451 euroa.

Momentilta 29.69.22./ *Ammatillisen aikuiskoulutuksen ja vapaan sivistystyön opetus- ja muun henkilöstön lisäkoulutusohjelmat* rahoitettiin 260 304 eurolla lisäkoulutus- ja seminaaritulaisuuksia, joita järjestettiin valtakunnallisina tilaisuuksina, alueellisina sekä hankekohtaisina tilaisuuksina.

3 Noste-ohjelman hallinnointi

3.1 Ohjausryhmä

Tehtävät ja kokoonpano

Opetusministeriö asetti 24.1.2003 aikuisten koulutustason kohottamisohjelmaa varten ohjausryhmän. Ryhmän tehtäväksi tuli

- 1 ohjata aikuisten koulutustason kohottamisohjelman toteuttamista, seuranta ja arviointia ja tehdä aloitteita ohjelman kehittämiseksi;
- 2 koordinoita ohjelmaan liittyvää koulutus-, kehittämis-, tutkimus- ja selvitystoimintaa ja muita ohjelmaa tukevia toimintoja sekä tehdä aloitteita ohjelmaa tukevien toimintojen käynnistämisestä;
- 3 edistää ohjelmaa koskevan informaation välittymistä ryhmän jäsenten taustayhteisöille sekä
- 4 laatia ohjelman loppuraportti sekä vuosittaiset väliraportit ohjelman toteutumisesta

Ryhmän kokoonpano vuonna 2006 oli:

- opetusneuvos Jorma Ahola,
Opetusministeriö (pj)
- erityisasiantuntija Tuovi Manninen
(kevätkausi 2006 sijaisena Merja Laamo),
Opetusalan Ammattijärjestö OAJ
- professori Ari Antikainen, Joensuun yliopisto
- johtaja Olli-Pekka Väänänen,
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK

- koulutus- ja työvoimapolitiittinen asiamies Ralf Sund, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK
- sivistystoimentarkastaja Kauko Kunnari, Lapin lääninhallitus
- koulutuspäällikkö Markku Liljeström, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK
- johtaja Martti Pallari, Suomen Yrittäjät
- sivistystoimentarkastaja Jukka Peltokoski, Länsi-Suomen lääninhallitus
- erityisasiantuntija Päivi Rajala, Suomen Kuntaliitto
- ylitarkastaja Heikki Ravantti, Työministeriö
- projektipäällikkö Aino Rikkinen, Opetushallitus
- koulutuspoliittinen asiamies Heikki Suomalainen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
- opetusneuvos Mika Tammilehto, Opetusministeriö
- koulutuspoliittinen asiamies Tarja Tuominen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Johtaja Martti Pallarin sijasta ryhmässä on toiminut koulutusasiain Veli-Matti Lamppu Suomen Yrittäjät ry:stä.

Opetusneuvos Jorma Aholan puheenjohtajana toimivan ohjausryhmän sihteerinä toimii ohjelman projektipäällikkö Marja Pakaste.

Ohjausryhmän toiminta

Ohjausryhmä kokoontui vuonna 2006 neljä kertaa. Ohjausryhmä seurasi kokouksissa ohjelman toteutumista OPTI -raportoinnin² perusteella laadittujen toteutumastietojen perusteella; tietoja aloittaneiden opiskelijoiden määrästä, suoritettujen tutkintojen ja osatutkintojen määrästä sekä määrärahojen jakautumista eri koulutusaloille ja ohjelman eri toimenpidealueille. Myös tutkijat raportoivat ryhmälle tietoa ohjelman toteutumisesta Noste-ohjelman seuranta- ja arviointitutkimuksen valossa.

Ohjausryhmä on vuoden 2006 aikana kiinnittänyt huomiota muun muassa seuraaviin näkökulmiin ohjelman toteutuksessa:

- maakuntien ja seutukuntien välisiin suuriin eroihin ohjelman toteutuksessa, jotka eivät selity alue-, elinkeino- ja väestörakenteella
- hakevan toiminnan tehostamisen tarpeeseen, koska opiskelijamäärän kehitys ei vuoden aikana vastannut asetettuja tavoitteita
- hyvien käytäntöjen leviämiseen ja jatkumiseen Noste-ohjelmakauden jälkeen
- tietotyötutkimuksen lisäämiseen Noste-asetukseen

² Oppilaitostietojärjestelmä OPTI, Opetushallitus

3.2 Lääninhallitukset

Lääninhallitukset käsittelivät valtionavustushakemukset ja myönsivät avustukset valtionavustuslain (688/2001) ja valtioneuvoston antaman asetuksen (88/2006) nojalla. Noste-ohjelman rahoitukseen liitettävää tiedotusta ja neuvontaa tehtiin kaikissa lääninhallituksissa ja niiden toimipisteissä. Lääninhallitusten edustajat osallistuivat voimavarojensa mukaan hankkeiden ohjausryhmien kokouksiin. Myös yhteisiä tilaisuuksia läänin alueen Noste-hankkeille on järjestetty. Vuonna 2006 järjestettiin kolme lääninhallitusten Noste-vastuuhenkilöiden ja opetusministeriön Noste-ohjelman toteutusta koskevaa neuvottelua.

3.3 Noste-ohjelma työministeriön hallinnonalalla

Työministeriön hallinnonalalla aikuisten koulutustason kohottamisohjelmaa toteutetaan olemassa olevilla palveluilla ja resursseilla ilman lisäresursointia. Työmi-

nisteriön edustus on mukana valtakunnallisessa Noste-ohjelman ohjausryhmässä.

Noste valtionavustusta säätävässä valtioneuvoston asetuksessa määritellään myös työelämäyhteistyöstä aluetasolla: Asetuksen 6 §:n mukaan lääninhallitusten ja työvoima- ja elinkeinokeskusten yhteistyöeliminä toimivat ennakointi- ja hankintatoimikunnat. Lisäksi paikallistasolla työvoimatoimistojen ja Noste-hankeryhmien välillä tarvitaan jatkuvaa tiedonvälitystä. Yhteiset työryhmät varmistavat säännöllisen tiedonvaihdon, yhteisen suunnittelun ja seurannan.

Monet Noste-hankkeet ovat sopineet yhteistyöstä ja toimintaperiaatteista alueen työvoimatoimiston kanssa. Toimivia yhteistyömalleja on saatu syntymään paikallisissa Noste-hankkeiden yhteistyöverkostoissa, joita on koottu ohjelman internetsivustolle (*www.noste-ohjelma.fi*).

Noste-ohjelman kannalta keskeisimpiä työhallinnon palveluita ovat ammatillisen kehittymisen palvelut, joita ovat työvoimakoulutus, koulutus- ja ammattitietopalvelu, ammatinvalinta- ja urasuunnittelupalvelut ja kuntoutuksen palvelut.

4 Tiedotustoiminta

Valtakunnallisesti keskitetty tiedotus on osa Noste-ohjelman koko tiedotustoimintaa, johon kuuluu laaja alueellinen ja paikallinen hankekohtainen tiedotus. Keskitetyn tiedotuksen tavoitteena on tukea hankkeiden tiedotustoimintaa.

4.1 Noste-materiaalit

Keskitetysti tuotetun materiaalin tarkoituksena on tukea Noste-hankkeiden tekemää tiedotusta ja antaa ohjelmalle valtakunnallisesti yhteistä ilmettä.

- Tammikuussa otettiin 20 000 uusintapainos Noste kannattaa -esitteestä
- Helmikuussa valmistui hakevan toiminnan hyviä käytäntöjä esittelevä Hakeva löytää -opas, jota otettiin 5 000 kpl painos.
- SAK:n kanssa yhteistyönä tehdystä Palkkatyöläisessä olleesta liitteestä otettiin erillispainos (10 000 kpl).
- Nostetta-lehti työnantajille (30 000 kpl) ilmestyi elokuussa.
- Rekkakiertuetta varten tuotettiin Pulpettikammo-julisteita.

Valmistuneita Noste-materiaaleja jaettiin yhteispostituksena kaikille Noste-hankkeille. Tämän lisäksi hankeverkostoihin lähetettiin maksutta Noste-materiaalilähetyksiä runsaasti vuoden aikana. Lisäksi hankkeille lähetettiin mm. Erilaisten oppijoiden liiton materiaalia maaliskuussa ja elokuussa.

Henkilöstöjohdon ryhmä Henryn maaliskuun jäsenpostituksen mukana lähetettiin henkilöstöhallinnon päättäjille Noste kannattaa -esitteitä ja joulukuussa Nostetta 3 -lehtiä (2 300 kpl).

4.2 Internet-tiedottaminen

Noste-ohjelman internet-sivustoa *www.noste-ohjelma.fi* päivitettiin muutostarpeen mukaan ja ajankohtaisista uusista päivityksistä tiedotettiin käyttäjätarpeiden mukaan hankkeille, lääninhallituksille ja ohjausryhmälle. Sivustoa uudistettiin vuonna 2006 kahteen otteeseen. Huhtikuussa kouluttajille ja yhteistyökumppaneille tarkoitettuun osioon lisättiin osiot ”Hakeva toiminta”, ”Henkilökohtaistaminen” ja ”Tukitoimenpiteet” tiedon löytymisen helpottamiseksi. Syksyllä lisättiin englanninkielinen osio.

Internet-sivujen uudistuksen teknisestä toteutuksesta samoin kuin sivuston teknisestä ylläpidosta vastasi Jalasjärven ammatillisen aikuiskoulutuskeskuksen tietohallinta.

4.3 Seminaarit, näyttelyt, luennot ja neuvonta

Noste-ohjelma oli esillä monissa kohderyhmää sekä asiantuntijoita tavoittavissa seminaareissa ja näyttelyissä. Projektipäälliköllä oli Nosteen toimintaa koskevia puheenvuoroja useissa tilaisuuksissa, joista useimmat

olivat lääninhallitusten tai Noste-hankkeiden järjestämiä. Puhelin- ja sähköpostineuvonta olivat osa päivittäistä toimintaa.

Nosteen hyviä käytäntöjä levitettiin kahdella seminaarilla vuonna 2006.

- Noste nonstop -seminaarissa 8.6. aikuiskoulutuksen asiantuntijoilla oli mahdollisuus tutustua Noste-ohjelman hankkeissa syntyneisiin hyviin käytänteisiin. Seminaarin yhteydessä järjestettiin myös tiedotustilaisuus medialle.
- Nostetuki nonstop -seminaarissa 1.11. esiteltiin Nosteessa käytettyjä tukitoimia kouluttajille ja muille hankkeiden edustajille.

Noste-ohjelma osallistui Työura- ja muiden verkostokumppaneiden järjestämiin näyttelyihin ja seminaareihin.

- Noste-ohjelmalla oli näyttely Veto-ohjelman alueseminaareissa Helsingissä, Joensuussa, Mikkelissä, Porissa, Lahdessa, Seinäjoella, Torniossa ja Jyväskylässä.
- Noste-ohjelmalla oli näyttely Kesto-ohjelman ”Ihminen työelämän KESTO-hitti -foorumissa 5.6.
- Kesto-, Veto- ja Noste-ohjelmat luennoivat ja osallistuivat yhdessä näyttelyn järjestämiseen henkilöstöhallinnon ammattitapahtumassa Henry Foorumissa 7.11. Seminaarin teemana oli ”Erilaiset yhdessä – työtä tehdessä”. Lisäksi toimitettiin yhdessä artikkeli Laadun ja henkilöstöjohtamisen Vuosikirjaan.
- Nosteen toimintaa esittelevä näyttely Kansanopistopäivillä 12.–14.6.
- Nosteen toimintaa esittelevä näyttely AiHe-projektin päättöseminaarissa 30.11.–1.12. Finlandia-talossa.

4.4 Kampanjat ja lehdistötiedotus

Nosteen rekkakiertue ja Pulpettikammo-kampanja

Nosteen rekkakiertue oli uudennainen hakevan toiminnan kokeilu Noste-ryhmän tavoittamiseksi. Kiertueen aikana 5.9.–13.10. Noste-logoilla ja Pulpettikammo-mainoksilla teipattu jenkki-rekka kiersi Suomea 28 Noste-hankkeen alueella yhteensä 44 paikkakunnalla. Kiertueen aikana tapahtuneesta tiedotuksesta, neuvonnasta ja ohjauksesta sekä siihen liittyvistä tapahtumista vastasi kunkin alueen Noste-hankkeet. Usealla paikkakunnalla ja 15 Noste-hankkeen kanssa neuvontatyöhön osallistuivat myös Lukineuvola-hankkeen ja lukiyhdistysten edustajat. Kiertueen aikana tavoitettiin 4 000–5 000 koulutuksesta kiinnostunutta. Kiertueesta tehtiin yli 100 mediajuttua. Noste-ohjelman kustantamana julkaistiin koko sivun Pulpettikammo-mainos kaksi kertaa Iltalehdessä, kerran Metalliliiton Ahjossa ja kerran SAK:n Palkkatyöläisessä. Alueellisia, Noste-hankkeitten kustantamia kiertueilmoituksia, jotka noudattivat samaa Pulpettikammo-teemaa, julkaistiin n. 50 lehdessä. Kampanjaa tuki myös radiomainonta (Sävelradio) kuuden viikon ajan. Lisäksi hankkeet toteuttivat suoramainontaa, tekivät omia Noste-lehtiä, aikuiskoulutusliitteitä ja mm. paikallisbusseista oli ostettu valomainontaa.

Radiomainoksen ”Noste-biisin” lauloi Harri Marstio. Sanat ja sävel olivat letkeän tarttuvaa ja kuuluivat näin:

*Koulu ei ollut mun juttu,
pulpettikammo liian tuttu.
Kyllä työtä silti riitti,
palkkapussi siitä kiitti.
Vuodet vierä ja maailma muuttu,
loppuuko työt, kun paperit puuttu.
Pelin menetetyksi luulin,
kunnes Noste-ohjelmasta kuulin.
Ei kun hanaa, minä poika annan palaa.
Noste tietä avaa, Noste tietä avaa...*

Mainosteksti kertoi:

Noste-ohjelma on vaihtoehto sinulle 30–59-vuotias, joka olet paikinut töitä kansa- tai peruskoulupohjalta. Noste on toinen mahdollisuutesi ammattipätevyyteen. Maksuton opetus työn ohessa. Lisätietoja aikuiskoulutusta järjestämistä oppilaitoksista ja www.noste-ohjelma.fi.

Rekkakiertueeseen liittyvän Pulpettikammo-julisteiden, lehtimainoksen ja radiomainonnan suunnitteli mainostoimisto Sky Advertising Oy.

Noste-hankkeet antoivat palautekyselyssä erittäin hyvän palautteen kampanjan innovatiivisuudesta, näkyvyydestä ja järjestelyistä. Yhteistyö Lukineuvola-hankkeen kanssa koettiin myönteiseksi ja lisäasian-tuntemuksen ohjaustilanteissa hyödylliseksi.

Aikuisopiskelijan viikko

Aikuisopiskelijan viikon teemana 10.–17.9. oli vuonna 2006 aikuisopiskelussa aliedustetut ryhmät, kuten vähän koulutusta saaneet (Noste) aikuiset, erilaiset oppijat, maahanmuuttajat ja työelämän ulkopuolella olevat. Noste-ohjelma osallistui viikon ja teemaa tukevan, 8.–9.9. Tampere-talolla järjestetyn, Monenlaiset oppivat -seminaarin suunnitteluun yhdessä Aike Oy:n, Erilaisten oppijoiden liiton ja Vapaan sivistystyön yhteisjärjestön kanssa. Seminaarissa Noste-ohjelmalla oli näyttely.

Mediaesiintyminen

Helsingin Sanomien koulutusliitteessä oli artikkeli Nosteesta tammikuussa, Helsingin Sanomien kotimaan osiossa huhtikuussa, Palkkatyöläisessä ilmestyi neljä sivuinen Noste-liite huhtikuussa, yritysten ylimmälle johdolle menevässä Johtoporras-lehdessä oli laaja artikkelikokonaisuus syyskuussa ja mainos loka-kuussa, kunta-alan Motiivi-lehdessä ilmestyi artikkeli Nosteesta helmikuussa. Rekkakiertueen aikana Nosteesta ilmestyi yli 100 artikkelia lähinnä maakunta- ja paikallislehdistössä. Lisäksi Noste esiintyi rekkakampanjalla Sävelradiossa.

5 Yhteistyö muiden valtakunnallisten hankkeiden kanssa

Noste-ohjelma ja Opetushallituksen aikuisopiskelun henkilökohtaistamista kehittävä AiHe-projekti tekivät yhteistyötä vuoden 2006 aikana. Noste-ohjelma pyrki hyödyntämään AiHe-hankkeen hyviä käytäntöjä.

Noste-ohjelma jatkoi yhteistyötä Opetushallituksen hallinnoiman Lukineuvola -hankkeen kanssa. Hankkeessa kehitettävän lukineuvolatoiminnan tarkoituksena on tarjota palveluja oppimisvaikeuksien tunnistamiseksi, kartoittaa erilaisten oppijoiden tuki- ja ohjaustarpeita sekä ohjata heitä edelleen heiden tarvitsemiinsa jatkotoimenpiteisiin. Yhteistyötä tehtiin erityisesti Noste-rekkakiertueella tapahtuneessa neuvonta- ja ohjaustyössä.

Noste-ohjelma on tehnyt säännöllistä tiedon vaihtoa eri ministeriöiden hallinnoimien työelämän kehittämiseen ja työhyvinvointiin tähtäävien projektien sekä työeläkeuudistuksen tiedottamisesta vastaavien tahojen kanssa. Työelämän kehittämiseen ja työhyvinvoinnin edistämiseen tähtääviä projekteja ovat Veto (Sosiaali- ja terveysministeriö), Tykes (Työministeriö) ja Kesto (Työterveyslaitos). Työeläketiedottamisesta vastaavia tahoja ovat TELA Työeläkevakuuttajat ja ETK Eläketurvakeskus. Yhteistyön muotoja ovat olleet yhteiset palaverit, yhteinen esiintyminen Henryfoorumissa (Henkilöstöjohdon ryhmä) Helsingissä, yhteinen esite ja Työura-portaali ja tiedon välittäminen seminaareissa.

Suomi sai myös vuonna 2006 kansainvälistä tunnustusta Kansallisen ikäohjelman ja sen työtä jatkaneiden VETO-, TYKES- ja NOSTE-ohjelman työstä. Saksalainen Bertelsmann-säätiö jakoi vuosittaisen kansainvälisen tunnustuspalkintonsa suuruudeltaan 150 000 euroa Suomelle kiinnittäen huomiota siihen laajaan yhteistyöhön, jolla työelämän ikääntymisongelmaan on tartuttu.

Noste-ohjelma toimi yhteistyössä myös Opetusministeriön Opintoluotsi-hankkeen (Asiantuntijaluotsi) kanssa. Tarkoituksena on antaa neuvontaa Opintoluotsi-verkkopalvelun kautta Noste-ohjelmasta tietoa hakeville.

6 Seurannan ja arvioinnin organisointi

Noste-ohjelman seuranta ja arviointi tapahtuu useiden tietolähteiden avulla.

Tiedon tuottajat ja tietolähteet on koottu kuvioon 1.

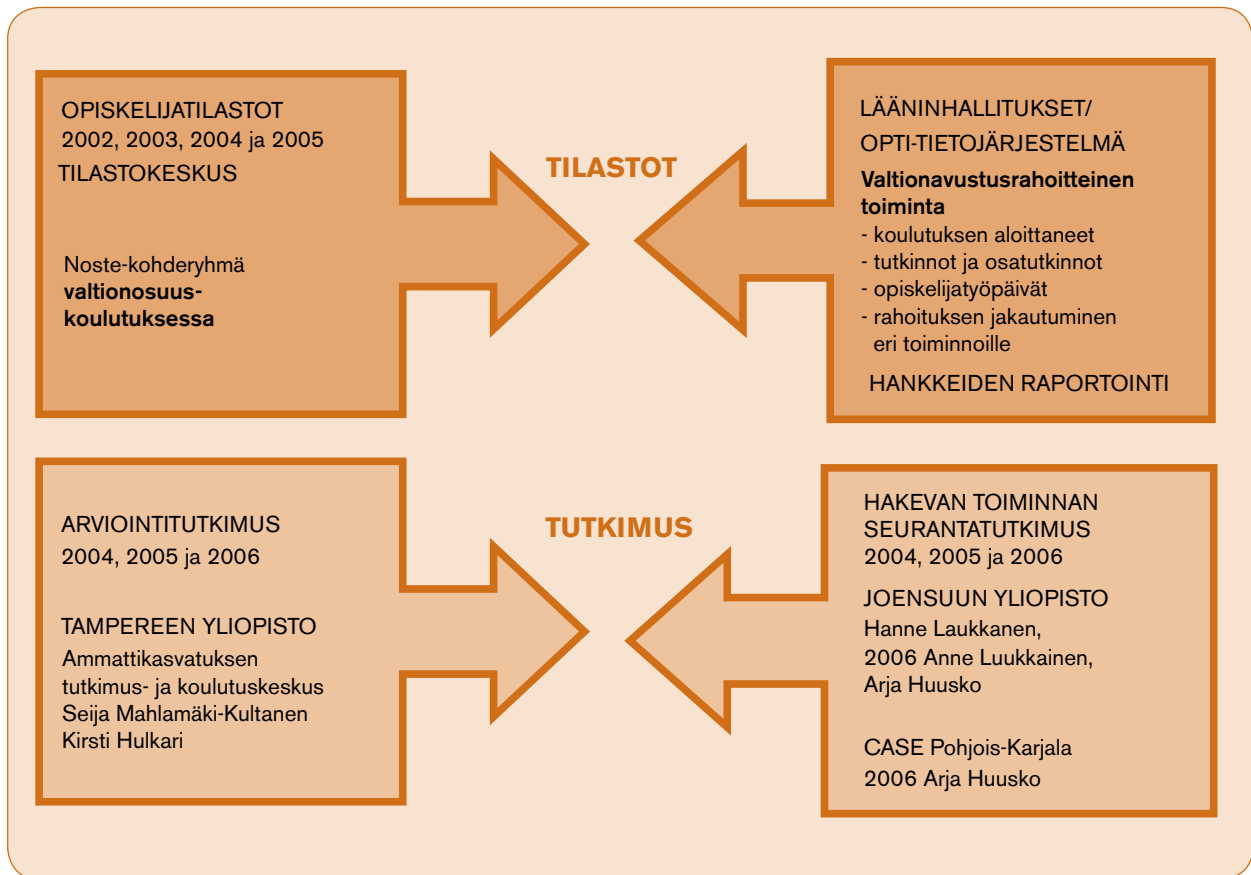
Valtionosuusrahoitteisessa koulutuksessa opiskelevien vailla perusasteen jälkeistä koulutusta olevien 30–59-vuotiaiden määrien kehitystä seurataan Tilastokeskuksen tuottamien koulutustilastojen valossa.

Valtionavusteisella ns. erityisrahoituksella opiskelevien määrien kehitystä seurataan OPTI –oppilaitostietojärjestelmään tallennettujen tietojen perusteella. Tähän rekisteriin lääninhallitukset tallentavat kaikki Noste-ohjelman valtionavustuspäätökset, maksetut avustukset sekä koulutuksen aloitusilmoitusten ja maksatushakemusten sisältämät opiskelija- ja koulutustiedot.

Noste-ohjelman laadullista arviointia ja seurantaan tehdään Tampereen ja Joensuun yliopistoissa toimiksiantotutkimusten avulla. Ohjelman alusta lähtien jatkunut tutkimustoiminta on kohdistunut hakevaan toimintaan, koulutuksen neuvontaan ja opiskeluun ohjaukseen, tukitoimenpiteisiin, työssä oppimiseen, koulutuksen järjestäjien alueelliseen verkostotoimintaan ja koulutuksen vaikuttavuuteen.

Joensuun yliopiston sosiologian laitos jatkoi hakevan toiminnan seurantatutkimustaan ja lisäksi analysoi

Kuvio 1. Noste-ohjelman seuranta ja arviointi vuonna 2006

15 hanketta, joissa tehtiin opiskelijamäärän perusteella vaikuttavaa hakevaa toimintaa.

Tampereen yliopiston Ammattikasvatuksen tutkimus- ja koulutuskeskuksen (AkTkk) keskittyi vuonna 2006 tutkimuksessaan erityisesti henkilökohtaistamiseen sekä työssä oppimisen ja opiskelun ohjauksen sekä tukitoimenpiteiden käytäntöjen analyysiin.

Tutkimuksessa arvioitiin em. painopisteiden toteutumista, etsittiin hyviä käytäntöjä ja osallistuttiin niiden levittämiseen.

Joensuun yliopiston edustajat Anne Luukkainen, Ari Antikainen ja Arja Huusko ja Tampereen yliopiston AkTkk:n edustajat Seija Mahlamäki-Kultanen ja Kirsti Hulkari ovat raportoineet tutkimuksiensa tuloksista ohjausryhmän kokouksissa, seminaareissa ja koulutustilaisuuksissa. Tutkijat ovat antaneet aktiivisen panoksensa ohjelman toteutuksen kehittämiseen. Raportit ovat saatavissa myös sivustolta www.noste-ohjelma.fi.

7 Noste-hankkeiden laadullinen kehittäminen ja niitä tukeva toiminta, koulutukset ja tilaisuudet

Vuoden 2006 aikana Noste-hankkeissa luotuja hyviä toimintamalleja ja käytäntöjä levitettiin benchmarking-toiminnalla. Toiminnan lähtökohtana oli systemaattinen oman toiminnan arviointi, kehittämiskohteiden esiin nostaminen sekä kehittämistoimenpiteiden suunnittelu käyttäen hyväksi hyviin käytäntöihin tutustumista. Benchmarkingin tavoitteena oli löytää ne toiminnot, joista voi ottaa oppia omaan toimintaan ja kehittämistyöhön sekä levittää Noste-ohjelman hyviä käytäntöjä myös muuhun aikuiskoulutukseen.

Benchmarkingin kohteena kiinnitettiin erityistä huomiota seuraaviin teemoihin, joista jokainen hanke suuntasi kehittämistoimintansa oman hankkeen kanalta keskeisiin kohteisiin:

- Henkilökohtaistaminen – oppimisvalmiuksien kartoittaminen ja tukitoimenpiteet
- Noste-ohjelman ja työhallinnon välinen yhteistyö
- Verkostoituminen omassa työyhteisössä ja hankkeessa
- Verkostoituminen työnantajiin ja pätevyyslutoiseihin
- Tiedotus, ohjaus ja neuvonta yhdeltä luukulta ja luukulta verkostoon
- Hakevan toiminnan tukeminen

Toiminta lähti liikkeelle 13.–14.2 HAMK Ammatillisessa opettajakorkeakoulussa järjestetyssä seminaarissa, jonne oli kutsuttu Noste-hankkeista projektipäälliköitä ja kouluttajia. Kehittämistyöhön lähti 20 hanketta. Hämeen ammatillinen opettajakorkeakoulu ohjasi 9 hanketta ja Oulun seudun ammatillinen opettajakorkeakoulu 11 hankkeen benchmarking-prosessia.

Benchmarking-toimintaan osallistuneiden hankkeiden kokemukset kehittämisprosessista olivat myönteisiä ja osallistujat olivat halukkaita jatkamaan toimintaa. Raportoidut tulokset toiminnasta olivat kuitenkin vähäisiä. Benchmarking-prosessi oli tuottanut ennen kaikkea oppimista, luonut uusia ja pysyviä yhteistyösuhteita sekä vahvistanut käsityksiä muutoksen oikeasta suunnasta. Haastavaksi koettiin hyvien käytäntöjen juurruttaminen omaan hankkeeseen. Siirtämisen ongelmiksi koettiin meneillään olevat organisaatiouudistukset, useat eri kehittämisprosessit sekä oppilaitosjohdon heikko sitoutuminen benchmarking-toimintaan. Oppilaitosjohdon tuki ja osallistuminen kehittämistoimintaan koettiin edellytykseksi sille, että kehittämisprosessi viedään loppuun ja uudet käytännöt juurrutetaan osaksi omaa toimintaa.

Em. toiminnan lisäksi Noste-hankkeille jaettiin 179 418 euroa käytettäväksi hankkeiden itse toteuttamiseen koulutusohjelmiin ja erityisesti hankkeiden työelämän Noste-seminaarien järjestämistä tuettiin 97 870 eurolla.

Vuoden aikana järjestettiin myös läänien sisäisiä hankkeille suunnattuja työkokouksia ja tilaisuuksia, joiden suunnittelussa ja toteutuksessa yhteistyötä valtakunnallisen projektin koordinoinnin kanssa tehtiin vaihtelevasti lääneittäin. Etelä-Suomen läänin ja Länsi-Suomen läänin hankkeille järjestettiin läänikohtainen koulutuspäivä.

8 Noste-kohderyhmä valtionosuusrahoitteisessa tutkintoon valmistavassa ammattillisessa koulutuk- sessa ja tutkintotavoittei- sessa työvoimakoulutuk- sessa ja lukiossa vuosina 2002–2005

Noste-ohjelman tulosten arvioinnin kannalta on tärkeää tietää, kuinka paljon vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevia Noste-ikäryhmän so. 30–59-vuotiaita aikuisia on ollut tutkintoon johtavassa koulutuksessa ennen Noste-ohjelman alkamista. Siksi opiskelijatietoja on kerätty vuodesta 2002 alkaen, jolloin Noste-ohjelma ei ollut vielä käynnistynyt.

Taulukoissa 1–4 on koottu enintään perusasteen tutkinnon omaavien 30–59-vuotiaiden osallistuminen ammatilliseen tutkintoon valmistavaan koulutukseen vuosina 2002, 2003, 2004 ja 2005. Opiskelijatiedot perustuvat Tilastokeskuksen vuosittain 20.9. oppilaitoksilta kokoamiin opiskelijatietoihin.

Oppilaitosmuotoisessa ammattitutkintoon valmistavassa koulutuksessa Noste-ryhmää vastaavien opiskelijoiden määrän kehitys on lisääntynyt vuoden 2002 1 157 opiskelijasta 1 843 opiskelijaan vuonna 2005. Myös erikoisammattitutkintoon valmistavassa koulu-

Taulukko 1. Noste-ryhmä valtionosuusrahoitteisessa oppilaitosmuotoisessa koulutuksessa vuonna 2002–2005

Oppilaitosmuotoinen ammatillinen koulutus	2002	2003	2004	2005
Ammatilliseen perustutkintoon valmistava koulutus / yhteensä	3 294	3 536	3 012	3 086
- naisten määrä	2 193	2 363	2 041	1 996
- ruotsinkieliset	148	148	146	130
Opetussuunnitelmaperusteinen	1 615	1 467	1 327	1 217
- naisten määrä	1 016	884	771	676
- ruotsinkieliset	70	56	56	59
Näyttötutkintoon valmistava	1 679	2 069	1 685	1 869
- naisten määrä	1 177	1 479	1 270	1 320
- ruotsinkieliset	78	92	90	71
Ammattitutkintoon valmistava koulutus	1 157	1 333	1 414	1 843
- naisten määrä	634	790	698	816
- ruotsinkieliset	55	56	76	68
Erikoisammattitutkintoon valmistava koulutus	203	243	250	423
- naisten määrä	64	83	108	150
- ruotsinkieliset	9	8	15	14
Kaikki yhteensä	4 654	5 112	4 676	5 352
- naisten määrä	2 891	3 236	2 847	2 962
- ruotsinkieliset	212	212	237	212

tuksessa olleiden Noste-ryhmän opiskelijoiden määrä on kaksinkertaistunut; vuoden 2002 203 opiskelijasta 423 opiskelijaan vuonna 2005. Vastaavasti kuitenkin ammatilliseen perustutkintoon valmistavassa koulutuksessa ko. opiskelijoiden määrä on hieman laskenut, mutta noussut vuoden 2004 3 012 opiskelijasta 3 086 opiskelijaan vuonna 2005.

Oppisopimusmuotoisessa koulutuksessa tarkasteltavan ryhmän koko nousi myös vuoden 2003 4 898 opiskelijasta 5 374 opiskelijaan vuonna 2005.

Liitteessä 6 olevassa taulukossa on esitetty vuonna 2005 valtionosuuskoulutuksessa olleiden Noste-ryhmän edustajien määrät lääneittäin ja maakunnittain.

Taulukko 2. Noste-ryhmä valtionosuusrahoitteisessa oppisopimusmuotoisessa koulutuksessa vuonna 2002–2005

Oppisopimuskoulutus	2002	2003	2004	2005
Ammatilliseen perustutkintoon valmistava koulutus	2 561	2 356	2 574	2 519
- naisten määrä	1799	1625	1784	1 596
- ruotsinkieliset	84	98	139	129
Ammattitutkintoon valmistava koulutus	2 303	1 882	2 044	2 164
- naisten määrä	1300	1013	1170	1 271
- ruotsinkieliset	71	105	97	91
Erikoisammattitutkintoon valmistava koulutus	603	660	697	691
- naisten määrä	236	269	263	282
- ruotsinkieliset	16	23	31	30
Kaikki yhteensä	5 467	4 898	5 315	5 374
- naisten määrä	3 335	2 907	3 217	3 149
- ruotsinkieliset	171	226	267	250

Taulukko 3. Noste-ryhmä tutkintotavoitteisessa työvoimakoulutuksessa vuonna 2002–2005³

Työvoimakoulutus	2002	2003	2004	2005
Ammatilliseen perustutkintoon valmistava koulutus / yhteensä	323	227	1 921	2 035
- naisten määrä	119	113	952	1 013
- ruotsinkieliset	4	4	34	31
- Opetussuunnitelmaperusteinen	10	3	9	3
- naisten määrä	4	-	7	3
- ruotsinkieliset	-	-	-	-
- Näyttötutkintoon valmistava	313	224	1 912	2 032
- naisten määrä	115	113	945	1 010
- ruotsinkieliset	4	4	31	31
Ammattitutkintoon valmistava koulutus	414	277	1 798	1 866
- naisten määrä	295	177	1 000	1 063
- ruotsinkieliset	4	2	29	39
Erikoisammattitutkintoon valmistava koulutus	13	4	18	22
- naisten määrä	7	1	12	13
- ruotsinkieliset	1	-	-	-
Kaikki yhteensä	750	508	3 737	3 923
- naisten määrä	421	291	1 964	2 089
- ruotsinkieliset	9	7	63	70

³ Työministeriön oman seurannan mukaan työvoimakoulutuksena tutkinnon suorittaneiden lukumäärätiedot vuodelta 2003 ovat noin 10 % korkeammat kuin taulukossa olevat Tilastokeskukselta saadut tiedot.

Erityisesti työvoimakoulutuksessa olleiden Noste-ryhmää vastaavien opiskelijoiden määrä on lisääntynyt runsaasti. Ryhmän osuus tutkintotavoitteisessa työvoimakoulutuksessa oli vuonna 2002 750 ja vuonna 2005 3 923 opiskelijaa. Tämä näkyikin taulukossa 4 Noste-ryhmää vastaavien opiskelijoiden kokonaismäärän lisääntymisenä tutkintotavoitteisessa toisen asteen

ammattillisessa koulutuksessa. Kun mainitun ryhmän koko lähtötilanteessa vuonna 2002 oli 10 871, oli se vuonna 2005 noussut 14 649 opiskelijaan.

Lukiokoulutuksessa opiskelleiden Noste-ryhmän edustajien määrä on vähentynyt vuosittain vuodesta 2002 alkaen 1 182 opiskelijasta vuoden 2005 684 opiskelijaan.

Taulukko 4. Noste-ryhmä toisen asteen koulutuksessa (sis. myös työvoimakoulutuksen) vuosina 2002–2005

	2002	2003	2004	2005
Ammatillinen koulutus	10 871	10 518	13 728	14 649
- naisten määrä	6 647	6 434	8 028	8 200
- ruotsinkieliset	392	445	567	532
Lukio	1 182	915	828	684
- naisten määrä		627	591	481
- ruotsinkieliset		17	13	9
Yhteensä	12 053	11 433	14 556	15 333
- naisten määrä		7061	8 619	8 681
- ruotsinkieliset		462	580	541

9 Ohjelman toteutuminen valtioneuvoston toiminnan avulla

9.1 Noste-ohjelman hankkeet vuonna 2006

Noste-hankkeita oli vuoden 2006 aikana käynnissä 60, joista 36 oli alueellisia ja 9 maakunnallisia monialaisia yhteistyöhankkeita. Ruotsinkielisiä hankkeita oli 6. Maassa oli yksi valtakunnallinen hakevan toiminnan hanke, jota koordinoi SAK.

Kaikki Noste-hankkeet yhteistyöoppilaitoksineen löytyvät sivustolta www.noste-ohjelma.fi läänikohtaisista hankeluetteloista.

9.2 Koulutuksen aloittaneet opiskelijat

Opiskelijoiden määrä

Vuonna 2006 aloitti Noste-ohjelman mukaisen erityisrahoitteen koulutuksen 4795 opiskelijaa, joista ruotsinkielisten opiskelijoiden osuus oli 152 opiskelijaa. Oppilaitosmuotoisen koulutuksen aloitti yhteensä 4 464 ja oppisopimusmuotoisen koulutuksen 331 henkilöä.

Opiskelija- ja tutkintotilastot on otettu oppilaitostietojärjestelmä OPTI -rekisteriin 26.3.2007 alkavaan viikkoon mennessä kirjatuihin tiedoista. Opiskelija-

määrä vaihtelee hieman eri taulukoissa, koska rekisteriin on kirjattu opiskelijatietoja eri tulostusten välillä.

Oppisopimuskoulutus oli vuonna 2004 Noste-vaihtoehtona ensimmäistä vuotta. Oppisopimusopiskelijoiden suhteellinen osuus oli vuonna 2006 noin 6,9 % kaikista opiskelunsa aloittaneista.

Tietotekniikan ajokorttikoulutusta valitsi opiskeli-

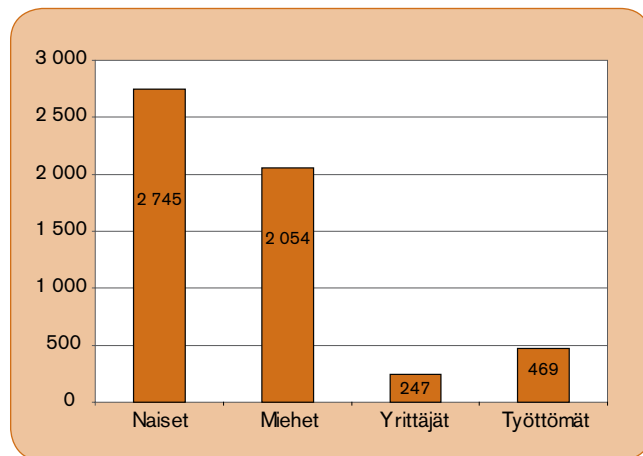
joista opintokohteekseen 34 %.

Taulukosta 5 voi todeta opiskelijamäärien vuosittaisen kehityksen ja ammatillisten tutkintojen osuuden suhteellisen vahvistumisen vuosittaisissa opiskelijamäärissä.

Liitteenä 2 on taulukko vuonna 2006 erityisrahoitteen Noste-koulutuksen aloittaneista ja suoritetuista tutkinnoista lääneittäin ja koulutusaloittain.

Taulukko 5. Noste-opiskelijoina aloittaneet, oppisopimuskoulutuksessa (lisäkoulutus, at ja eat) ja ATK-ajokorttikoulutuksessa aloittaneiden osuus

Vuosi	Aloittaneet Noste-rahoituksella	Aloittaneista oppisopimuskoulutuksessa		Aloittaneista ATK-ajokortteja	
		n	%	n	%
2003	1 589	-	-	812	51
2004	5 238	247	4,7	2 325	44
2005	5 520	384	7,0	2 173	39
2006	4 795	331	6,9	1 652	34
yht.	17 142	962	5,6	6 962	41

Kuvio 2. Vuonna 2006 koulutuksen aloittaneiden Noste-opiskelijoiden jakauma naisiin, miehiin, yrittäjiin ja työttömiin (n=4799)

Sukupuolijakauma

Naisten osuus opiskelijoista oli vuonna 2006 keskimäärin 57 %, kun se edellisenä vuonna oli 66,8 %. (Kuvio 2)

Työttömät

Työttömiä opiskelijoista oli vuonna 2006 keskimäärin 9,8 %. Heidän suhteellinen osuutensa koko opiskeli-

jämäärästä oli noussut, sillä heidän osuutensa edellisellä vuonna oli 7,1 %.

Yrittäjät

Yrittäjien osuus koulutuksen aloittaneista on noussut edellisen vuoden 3,4 %:sta 5 %:iin kaikista opiskelunsa vuonna 2006 aloittaneista Noste-opiskelijoista.

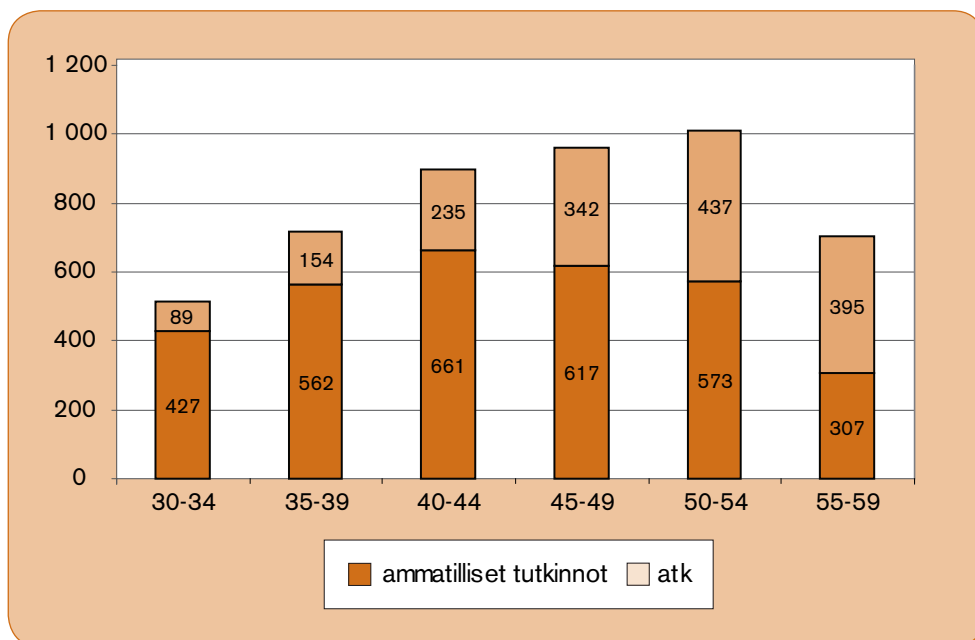
Opiskelijoiden ikä

Kuvio 3 osoittaa koulutuksen aloittaneiden opiskelijoiden jakautumisen iän perusteella. Noin kolme neljäsosaa opiskelunsa vuonna 2006 aloittaneista Noste-opiskelijoista oli yli 40-vuotiaita ja yli kolmasosa opiskelijoista oli yli 50-vuotiaita.

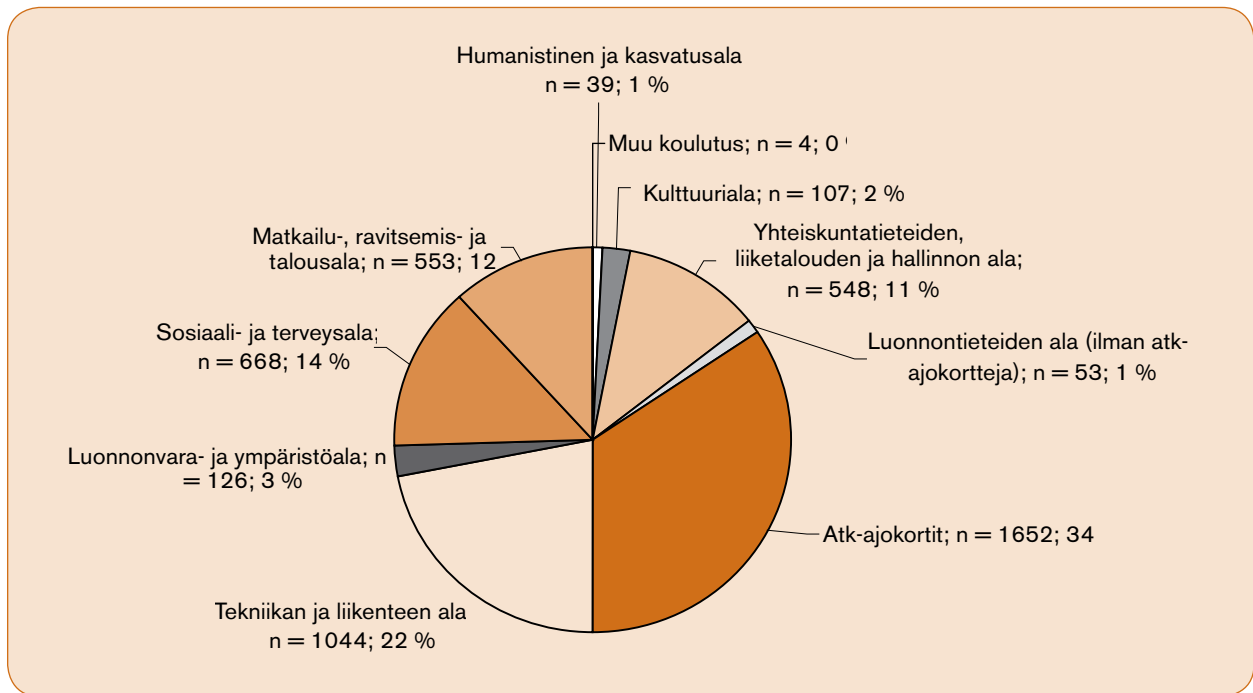
Tämä osoittaa Noste-ohjelman tavoittaneen sitä väestön osaa, joka aikuiskoulutukseen osallistumistutkimusten mukaisesti on vaikeimmin koulutukseen motivoitavissa. Hanne Kokkilan (2003) Aikuiskoulutus 2000 -tutkimuksen aineistosta tekemän analyysin perusteella enintään perusasteen suorittaneiden 30–54-vuotiaiden ryhmässä yli 45-vuotiaiden koettu koulutustarve oli huomattavasti harvinaisempaa nuorempaan ikäluokkaan verrattuna. Vanhemmissa ikäryhmissä tietotekniikan opiskelu oli selvästi yleisempää kuin nuoremmilla. Ikäryhmässä 55–59-vuotiaat oli tietotekniikan valinnut opiskelukohteekseen 55 % (vuonna 2005 68 %) koko opiskelijamäärästä. Sen sijaan ikäryhmässä 30–49-vuotiaat 73 % (vuonna 2005 70 %) opiskelijoista aloitti opiskelunsa tähtäimessä ammatillinen tutkinto tai osatutkinto.

Opiskelijat koulutusaloittain

Koulutusalat painottuvat luonnollisesti alueittain elinkeinoelämän rakenteen mukaan, joten valtakunnallinen yhteenveto antaa vain keskimääräisen kuvan koko maan tilanteesta. Koulutusalojen suosituimmuusjärjestys on säilynyt samana kuin vuonna 2005. Liitteenä 2 olevasta taulukosta ilmenevät läänikohtaiset tiedot. Kuvio 4 kuvaa kaikkien vuonna 2006 aloittaneiden opiskelijoiden suhteellista jakautumista eri koulutusaloille. Aloittaneiden opiskelijoiden kokonaismäärästä 34 % (1 652 opiskelijaa) aloitti tietotekniikan ajokorttikoulutuksen, kun vastaava opiskelijamäärän osuus vuonna 2005 oli vielä 41 %. Ammatillisen koulutuksen valinnoissaan opiskelijat suosivat vuonna 2006 eniten tekniikan ja liikenteen aloja (22 %, 1 044 opiskelijaa). Seuraavaksi suosituimmuusvuorossa olivat sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala (14 %, 688 opiskelijaa) ja matkailu-, ravitsemis- ja talousala (12 % 553 opiskelijaa) sekä yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala (11 %, 548 opiskelijaa)

Kuvio 3. Vuonna 2006 Noste-koulutuksena ammatillisen tutkinnon tai tietokoneen ajokorttitutkinnon aloittaneet ikäryhmittäin (n=4799)

Kuvio 4. Vuonna 2006 Noste-koulutuksen aloittaneet opiskelijat koulutusaloittain

Koulutuksen keskeyttäneet

Koulutuksen keskeytyminen voi olla opiskelijan kannalta negatiivista tai positiivista. Koulutuksesta toiseen siirtyminen ja työllistyminen ovat positiivista opiskelijan näkökulmasta. Näitä siirtymiä on tapahtunut myös Noste-opiskelijoille. Muita opiskelijan kannalta vähemmän positiivisia ovat olleet muun muassa motivaation puute, ajan puute, työkiireet, työttömäksi joutuminen, kulkuvaikeudet, heikot oppimisvalmiudet ja lukivaikkeudet.

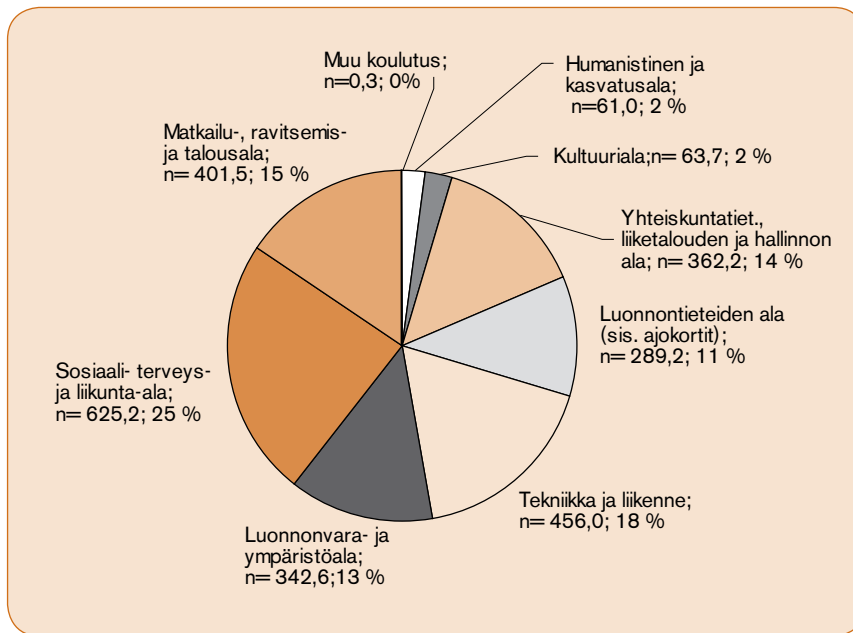
Opiskelunsa keskeytti vuonna 2006 opintonsa päättäneistä 458⁴. Kun lukumäärää suhteuttaa vuonna 2005 opintonsa alkaneisiin Noste-opiskelijoihin, oli näin laskettu keskimääräinen keskeyttämisprosentti vuonna 2006 8,3 %.

9.3 Suoritetuista opiskelijatyövuosista, tutkintoista ja osatutkintoista

Erityisrahoitteisessa Noste-koulutuksessa toteutuneet opiskelijatyövuodet ja suoritettavat tutkinnot sekä tut-

kintojen osat ilmaisevat, mitä suorituksia on saatu aikaan vuoden 2006 aikana Noste-ohjelman avulla. Opiskelijatyövuodet lääneittäin ja koulutusaloittain näkyvät liitteenä 3 olevasta taulukosta. Koko maassa suoritettuja opiskelijatyövuosia vuoden 2006 aikana oli 2 601,7, kun niitä vuonna 2005 oli 2 000 ja vuonna 2004 1 262. Ne jakautuivat koulutusaloittain kuvion 5 kuvaamalla tavalla. Sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla opiskelijatyövuosia on suoritettu eniten (25 %). Seuraavina tulevat tekniikka ja liikenne (18 %), matkailu-, ravitsemis- ja talousala (15 %). Luonnontieteiden ala, joka on miltei kokonaan tietokoneen ajokorttikoulutusta, oli vuoden 2006 opintojen kokonaislaajuudesta 11 %. Tekniikan ja liikenteen koulutusten osuus edellisestä vuodesta oli vahvistunut 3 % ja tietotekniikan osuus laskenut saman verran.

⁴ Lääninhallitusten yhdyshenkilöille suoritettu tiedustelu 27.3.2007

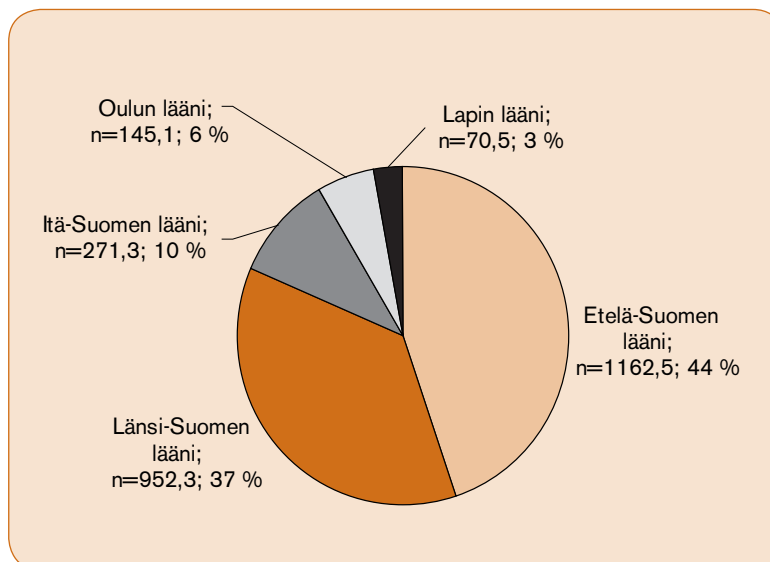

Kuvio 5. Vuonna 2006 suoritettujen opiskelijatyövuosien jakautuminen koulutusaloittain. (Yhteensä 2 601,7 opiskelijatyövuotta.)

Kuviossa 6 on Noste-koulutuksen opiskelijatyövuosien jakautuminen lääneissä.

Tuotettujen opiskelijatyövuosien jakautuminen lääneittäin noudattaa melko tarkasti Noste-ryhmän määrällistä jakautumista lääneissä. Budjetin sisältämän määrärahan jako lääninhallituksille noudatti jakosu-

detta: ESLH: 45,1 %, LSLH 35,6 %, ISLH 9,6 %, OLH 6,8 % ja LLH 2,9 %. Vuoden 2006 loppupuolella tehtiin kuitenkin 1 miljoonan euron määrärahan siirto Etelä-Suomen lääniin siellä olevan vilkkaan koulutuskysynnän vuoksi. Siirto tapahtui Länsi-Suomen läänin ja Oulun läänin määrärahaosuuksista.

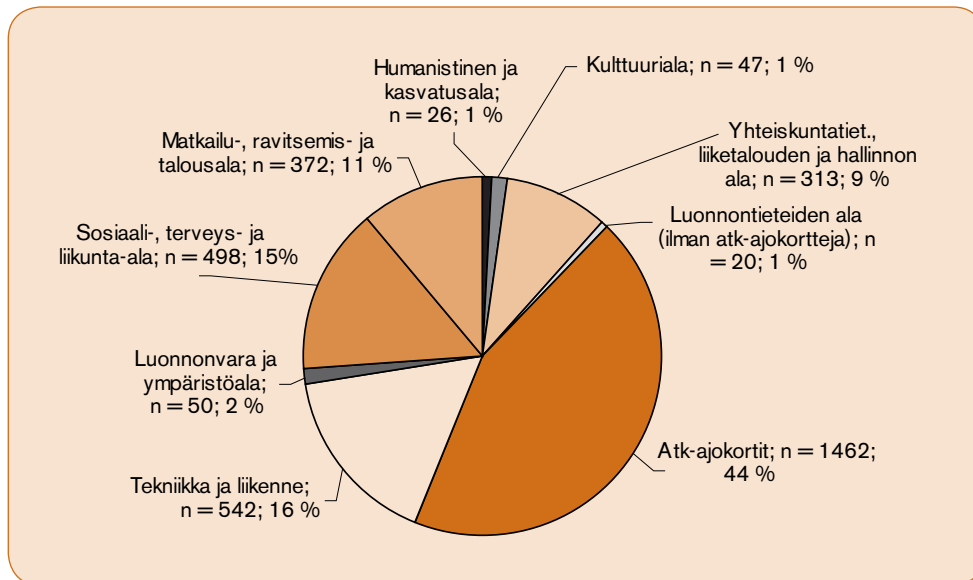

Kuvio 6. Vuonna 2006 suoritettujen opiskelijatyövuosien jakautuminen lääneittäin

Tutkinnot ja osatutkinnot

Tutkintoja ja osatutkintoja suoritettiin vuoden 2006 aikana yhteensä 3 321, kun vastaavia suorituksia oli vuonna 2005 3 111. Kokonaisten tutkintojen osuus vuonna 2006 oli 2014 (v. 2005 1 723). Tietokoneen ajokorttitutkintoja valmistui vuoden aikana 785 (v. 2005 865). Ammatillisten tutkintojen ja osatutkinto-

jen osuus kaikista tutkinnoista kohosi 56 %:iin kaikista tutkinnoista, kun niiden osuus vuonna 2005 oli vajaa puolet (45 %). Tietotekniikan osuus tutkinnoista oli 44 %. Tekniikan ja liikenteen tutkintoja oli 16 % (542) ja sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan osuus 15 % (498). Seuraavalla sijalla oli matkailu-, ravitsemis- ja talousala 11 %:n (372) osuudella kaikista tutkinnoista.

Kuvio 7. Vuonna 2006 suoritettut tutkinnot ja osatutkinnot koulutusaloittain

9.4 Noste-valtionavustusten suuntautuminen eri toimenpiteille

Kuvio 8 kuvaa Noste-ohjelman valtionavustusten suuntautumista vuonna 2006 maksettujen avustusten mukaan. Vuonna 2006 maksettujen avustusten osuudesta hakevan toiminnan osuus oli 15 %, kun se vuonna 2005 oli vielä 16 %. Koulutuksen osuus oli 84 % kaikesta toiminnasta. Ammatillisen koulutuksen osuus oli 77 % (v. 2005 72 %) ja tietotekniikkakoulutuksen osuus vain 7 % (v. 2005 10 %).

Hakevan toiminnan prosentuaalinen osuus 15 % rahoituksesta oli laskenut edellisen vuoden tasosta yhden prosenttiyksikön.

Kaikki valtionavustusperusteiseen koulutukseen liittyvät tukitoimet sisältyvät koulutukselle kohdennettuihin valtionavustuspäätöksiin.

Valtionavustuksella tuetaan myös valtionosuusrahoitteiseen koulutukseen liittyviä tukitoimia. Näiden tukitoimien rahoituksen osuus oli vain 1 % rahoituksen kokonaismäärästä.

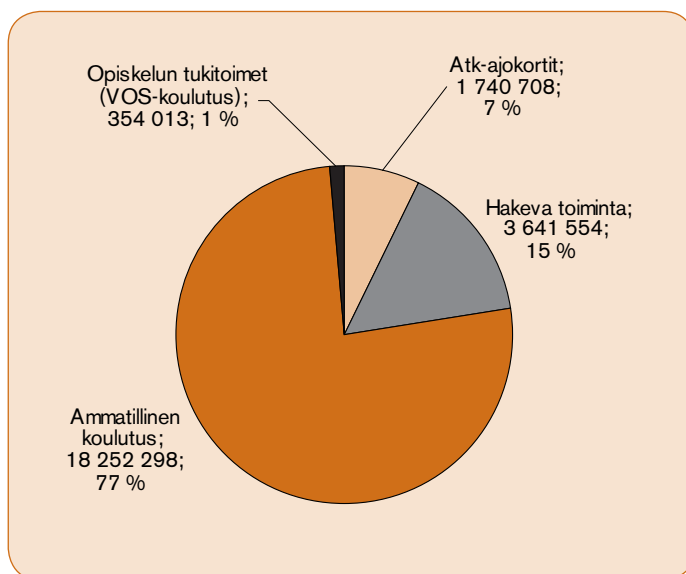
Tällä rahoituksella tukitoimenpiteitä on suunnattu seuraavasti:

- opintojen ohjausta 248 opiskelijalle
- henkilökohtaisten opiskeluohjelmien laatimista 207 opiskelijalle
- tukiopetusta 224 opiskelijalle
- välineaineopintoja 2 opiskelijalle

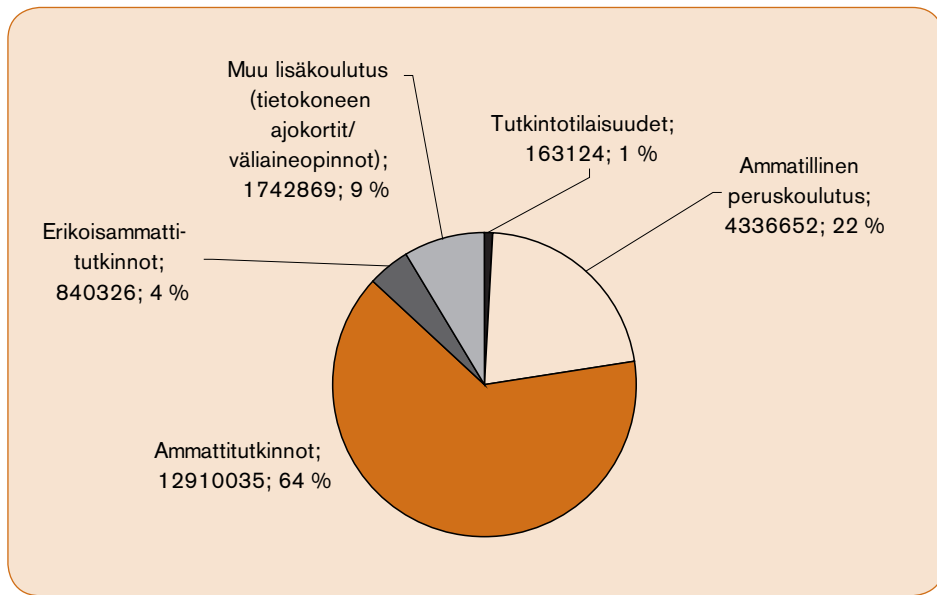
Peruskoulun ja lukion loppuun suorittamiseen liittyvän tukiopetuksen määrä on pieni. Kaikkiaan vuonna 2006 peruskoulua suorittavia oli 24 ja lukiota loppuun suorittavia 10.

Tukitoimenpiteet ovat olleet sisällöltään tukiopetusta ja henkilökohtaisten opiskeluohjelmien laatimista.

Koulutukseen suunnattujen määrärahojen jakautumista vuonna 2006 kuvaa myös kuvio 9. Voimakkaimmin painottui ammattitutkintoon valmistava koulutus, johon suunnattiin 64 % (v. 2005 60 %) vuonna 2006 maksettusta avustussummasta. Avustussummasta 22 % (v. 2005 23 %) suuntautui ammatilliseen peruskoulutukseen. Tietokoneen ajokorttikoulutuksen ja välineaineopintojen osuus koulutuksen kokonaisrahoituksesta oli enää vain 9 % (v. 2005 12 %). Merkittävää on, että Noste-ryhmä oli suorittamassa myös erikoisammattitutkintoja (4 % rahoituksesta). Ilman valmistavaa koulutusta tutkintotilaisuuksiin osallistuminen oli Noste-opiskelijoilla harvinaista, kun vain 1 % maksetuista laskuista kohdistui tutkintotilaisuuksien järjestämiseen ilman valmistavaa koulutusta.

Kuvio 8. Noste-määrärahojen jakautuminen (maksetut valtionavustukset) avustusrhymittäin v. 2006. (Yhteensä 23 988 573 euroa.)

Kuvio 9. Noste-määrärahojen jakautuminen koulutukseen v. 2006 maksettujen avustusten mukaan. (Yhteensä 19 993 006 euroa.)

10 Hakeva toiminta

Hakevaan toimintaan panostettiin vuonna 2006 15 % myönnettyjen avustusten kokonaismäärästä. Vuoden 2006 aikana keskitetysti koordinoiden ja tukien alueilla panostettiin hakevaan toimintaan laajan rekkakier-tueen avulla, jota on kuvattu kohdassa 4.4. Hankkeet panostivat rekan ympärillä tapahtuvaan tiedotukseen, neuvontaan ja markkinointiin melko paljon ja saavut-tivat myös julkisuutta.

Hakevan toiminnan tutkimuksen mukaan (Luukkai-nen, A. 2006 sekä Huusko, A. 2007) hakeva toiminta on Noste-hankkeissa ollut esitteiden ja lehti-ilmoitus-ten käyttöä, kasvokkain tapahtuvaa vuorovaikutusta ja puhelinneuvontaa. Työpaikat ja yritykset ovat olleet yleisiä hakevan toiminnan ympäristöjä. 92 % vuoden 2006 hakevan toiminnan seurantakyselyyn vastanneis-ta (n=167) kertoi tehneenä yritys/työpaikkakäyntejä ja 37 % vastaajista kertoi tehneenä henkilöstölle osaamis-tarvekartoituksia. Tämä toimintamuoto on lisääntynyt edellisiin vuosiin verrattuna. Länsi-Suomen läänissä oli tehty muita läänejä enemmän yrityskäyntejä sekä osaamistarvekartoituksia työpaikoilla (lähes puolet vastanneista)(Huusko, A 2007).

Vuoden 2006 hakevan toiminnan kyselyyn vastan-neista 43 % arvioi koulutusalan hakevan toiminnan mallien olleen riittävän innovatiivisia.

Innovatiivisesta hakevan toiminnan muodosta kel-paa esimerkiksi Tampereen ammatillisen aikuiskou-lutuskeskuksen rakennusosaston Opinkoppi. Se on pakettiauto, jolla on menty rakennusalan yritysten,

työmaille ja autossa on tehty työntekijöiden osaamistarvekartoituksia hyvällä menestyksellä.

Vuoden 2006 aikana tehty hakevan toiminnan tutkimus Joensuun yliopistossa keskittyi hakevan toiminnan vaikuttavuuden tutkimukseen. Tutkimuksessa analysoitiin 15 Noste-hankkeen tekemää hakevaa toimintaa. Nämä hankkeet oli valittu opiskelijamäärien perusteella. Vaikuttavuutta näyttäisi tutkimuksen mukaan lisäävän:

- oppilaitosten ja hankkeiden valmius toimia yhtenä rintamana
- suunnitelmallisuus; aikaa, tilaa, suuntaa ja arvoa suunnitelmallisuudelle ja suunnitelmallisuuden nostaminen oppilaitos-, koulutusala- ja hanketasolle
- henkilökohtaistaminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa
- työpaikan tarpeiden huomioonottaminen ja toimiminen työelämän kehittämis- ja palvelutehtävän hengessä

Ajan puute tuotiin yllättävän usein esiin hakevan toiminnan esteenä. Oppilaitosten työsuunnitelmissa ei ilmeisesti ole kuitenkaan riittävästi ennakoitu ajankäytön tarvetta hakevaan toimintaan.

Merkittävä havainto oli, että Noste-ohjelman hakevalla toiminnalla on tavoitettu seuranta tutkimuksen mukaan Noste-ryhmän lisäksi runsaasti muitakin aikuisia opiskelemaan. Yrityksiin jalkautuminen ei ole siten ollut ainoastaan Noste-tiedotusta. Seuranta-

tutkimuksen mukaan noin 84 % vastaajista ilmoitti tavoittaneensa koulutukseen jonkin verran, melko paljon tai paljon myös muita kuin Noste-ryhmän aikuisia (Huusko, A 2007)

Hakevaa toimintaa on omalta osaltaan myös SAK:n Osaava pärjää -hanke, jossa on kurssitettu noin 600 pätevyysluotsia vertaistukihenkilöiksi työpaikoille ja tiedotettu Nosteen mahdollisuuksista työpaikoilla. Vaikuttavuusanalysissä tuli esiin ammattiliittojen ja pätevyysluotsien hyödyntäminen yhtenä vaikuttavuutta lisäävänä tekijänä. Ongelmaksi on kuitenkin koettu kontaktin löytyminen hankkeen ja pätevyysluotsin kesken. Luotsien ajan käyttö oman työn ohella ei ole myöskään ollut ongelmatonta. Em. syistä johtuen hankkeiden koordinaattoreista vain pieni osa kokee yhteistyön olleen riittävä pätevyysluotsien kanssa.

Hakevan toiminnan kehittäminen laajana verkostomallina, jossa työelämäjärjestöt ovat mukana, on oppilaitosten toimintakulttuurissa enimmäkseen uutta ja siksi se edellyttääkin jatkuvaa panostusta omaan toimintaympäristöön soveltuvien hyvien mallien löytämiseksi.

Opetusministeriö lähetti 19.12.2006 Noste-hankkeille, niihin osallistuville koulutuksen järjestäjille ja lääninhallituksille noste-ohjelman hakevaa toimintaa koskevan kirjeen 4/503/2006. Siinä kiinnitettiin huomiota mm. maakuntien välisiin suuriin eroihin Noste-ohjelman toteutumisessa sekä resurssoinnin, suunnitelmallisuuden ja henkilökohtaistamisen ja hakevan toiminnan edellyttämän erityisosaamisen tarpeisiin.

11 Arviointia Noste-ohjelman toteutumisesta vuonna 2006

Vuonna 2006 Noste-ohjelman yhteistyöverkostoilla ja toimintamallilla toimitettiin jo neljättä vuotta, joten toiminta oli jo vakiintunut. Tässä vaiheessa voidaan jo arviointitutkimukseen (Hulkari Kirsti ja Mahlamäki-Kultanen Seija, 2006) ja muihin palautteisiin perustuen tehdä varovaista arviota ohjelman vaikutuksista. Pääasiassa tässä luvussa arvioidaan kuitenkin toteutunutta toimintaa. Varsinainen vaikuttavuusarviointi on paikallaan vasta ohjelman loppuvaiheessa.

Määrälliset opiskelijatavoitteet

Noste-ohjelman määrälliset tavoitteet ovat sangen kunnianhimoiset. Myös kokemukset Nosteen kaltaisten erityisohjelmien käynnistämisestä ovat osoittaneet, että käynnistäminen saattaa olla toiveikkaita ennakoiteja hitaampaa. Näin on käynyt myös Nosteen kohdalla. Tilanteeseen varauduttiin ohjelman alussa tekemällä vuosittaisista budjettimäärärahoista kolmen vuoden siirtomäärärahoja, jotka tuovat ajallista joustoa toteutukseen.

Aloittavien opiskelijoiden määrä ei kuitenkaan yksistään kerro järjestetystä koulutuksesta. Samanaikaisesti on tarkasteltava opiskelun laajuutta (opiskelijatyöpäivät, opiskelijatyövuodet). On syytä ottaa

huomioon, että tavoitteen asettamisen perustana on ollut oletamus lyhyemmistä valmistavista koulutuksista, kuin mitä todellisuudessa on järjestetty. Opiskelun henkilökohtaistaminen Noste-ryhmän kohdalla on useissa tapauksissa merkinnyt koulutuksen pitkäkestoisuutta sekä tukitoimenpiteiden tarvetta. Koulutuksen aloittaneiden opiskelijoiden kokonaismäärä ei yltänyt edellisen vuoden lukemiin, mutta ammatillista tutkintoa suorittavien määrä lisääntyi edellisen vuoden 59 %:n osuudesta 66 %:iin kaikista opiskelunsa ko. vuonna aloittaneista. Tässä on siis tapahtunut asetettujen tavoitteiden suuntaista kehitystä. Samoin opiskelijatyövuosien määrä kasvoi melko paljon; vuoden 2005 2 000 opiskelijatyövuodesta 2 600 opiskelijatyövuoteen.

Noste-ryhmän osallistuminen koulutukseen ohjelman aikana vuosina 2003–2006 on todellisuudessa kasvanut eikä siirtynyt vain toiseen rahoitusmuotoon. Noste-ryhmää vastaavien opiskelijoiden kokonaismäärä on nimittäin pysynyt likimain samansuuruisena koko ohjelmakauden valtionosuusrahoitteisessa ammatillisessa koulutuksessa verrattuna ohjelmaa edeltävään vuoteen 2002. Työvoimakoulutuksessa tämän pohjakoulutuksen ryhmä on jopa lisääntynyt näiden vuosien aikana.

Maakunnalliset erot

Merkillepantavaa ohjelman toteutuksessa on suuret erot eri maakuntien ja seutukuntien välillä. Liitteessä 5 olevassa taulukossa on esitetty maakunnittain toimintavuosina 2003–2006 valtionavustuksella koulutuksen aloittaneiden Noste-opiskelijoiden määrät ja aloittaneiden suhteellinen osuus maakuntien alkupe- räisestä Noste-kohderyhmästä. Prosenttiset osuudet vaihtelevat 3,1 %:sta 8,2 %:iin. Kun näitä eroja arvioidaan, rinnalla on tarkasteltava valtionosuuskoulutukseen hakeutuneiden kohderyhmän opiskelijoiden määriä. Joissakin maakunnissa keskimääräistä aktiivisempi Noste-ryhmän hakeutuminen valtionosuuskoulutukseen selittää heikompa hakeutumista Noste-rahoitteiseen koulutukseen. Liitteessä 7 on koottu lääneittäin ja maakunnittain Noste-ryhmän osallistuminen valtionosuusrahoitteiseen koulutukseen vuosina 2003, 2004 ja 2005. Prosenttiset osuudet suhteutettuna maakuntien Noste-kohderyhmän

kokoon vaihtelivat vuonna 2003 1,8 %:sta 3,7 %:iin, vuonna 2004 2,1 %:sta 3,7 %:iin ja vuonna 2005 2,1 %:sta 3,6 %:iin.

Hankkeiden vetäjien ammattitaito, henkilökoh- taiset ominaisuudet ja verkostot sekä oppilaitosten johdon suhtautuminen ja tuki ovat tärkeitä eroja selittäviä taustavaikuttajia. Samoin oppilaitosten keski- näisen yhteistyön perinne sekä oppilaitosten ja työelä- män yhteistyöverkostojen toimivuus ovat merkittäviä tekijöitä.

Opiskelijoiden suorittamat tutkinnot tai osatutkinnot

Tutkintoja ja osatutkintoja suoritettiin vuoden 2006 aikana yhteensä 3 321, kun vastaavia suorituksia oli vuonna 2005 3 111. Ammatillisten tutkintojen osuus kaikista tutkinnoista vahvistui selvästi edellisestä vuo- desta, joten tässä on edetty asetettujen tavoitteiden suuntaisesti.

Opiskelijamäärien ja kokonaisten tutkintojen mää- rien kehitystä vuosina 2003–2006 kuvataan kuviossa 10.

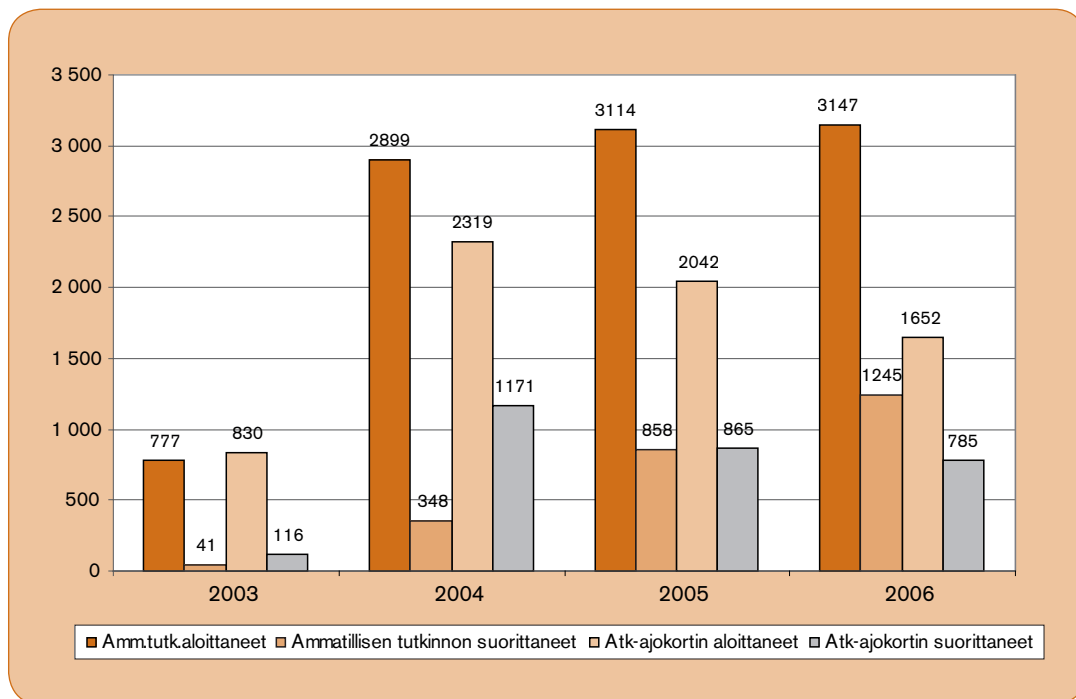
Osatutkintojen määrän kehitys vuosina 2003–2006 ilmenee kuviossa 11.

Osatutkintojen määrä on eri asia kuin opiskelijoi- den määrä, koska osalla opiskelijoista on useampia kuin yksi osatutkinto.

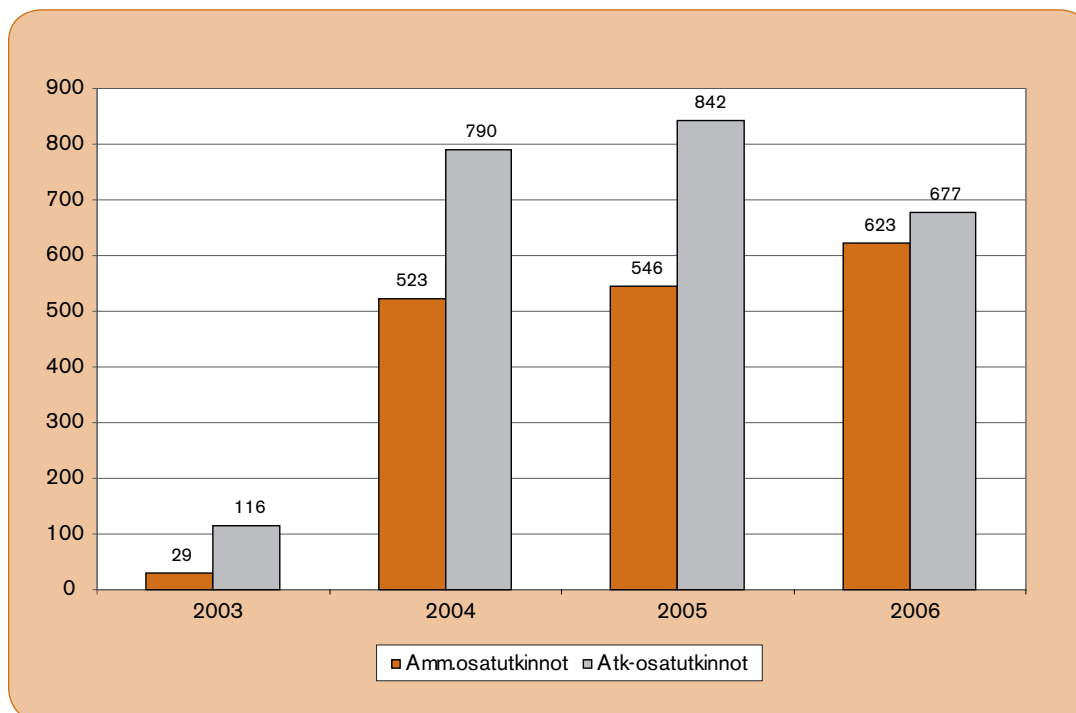
Opiskelijamäärien, tutkintojen ja osatutkintojen määrät ovat kehittyneet ohjelman tavoitteiden suun- taisesti, mutta opiskelijoiden määrän lisääntyminen ja tutkintojen sekä osatutkintojen syntyminen on ollut hitaampaa kuin tavoitteiden asetelussa oletettiin.

Sukupuoli

Noste-opiskelijoiden sukupuolijakaumassa on saavu- tettu vuonna 2006 tavoitteiden suuntaista etenemistä huomattavan paljon. Miesten osuus Noste-opiskeli- joista oli vielä vuonna 2005 vain kolmannes (33,2 %), kun heidän osuutensa vuonna 2006 oli jo 43 %. Tämä näkyy koulutusaloittaisessa painotuksessa siten, että tekniikan ja liikenteen alat painottuvat aloittaneiden määrissä edellistä vuotta voimakkaammin.

Kuvio 10. Opiskelun aloittaneet sekä suoritettut kokonaiset tutkinnot ammatillisessa koulutuksessa ja atk-ajokortti-koulutuksessa vuosina 2003, 2004, 2005 ja 2006

Kuvio 11. Osatutkintojen määrät ammatillisessa koulutuksessa ja atk-ajokorttikoulutuksessa vuosina 2003, 2004, 2005 ja 2006

Oppisopimuskoulutus

Oppisopimuskoulutuksen aloittaneiden osuutta pyrittiin edelleen kasvattamaan edellisestä vuodesta. Noste-rahoitteen oppisopimuskoulutuksen aloittaneiden osuus oli 6,9 % kaikista opiskelunsa vuonna 2006 aloittaneista. Edellisen vuoden määrään nähden oli tapahtunut pikemminkin suhteellista supistumista (v. 2005 7 %). Kun valtionosuusrahoitteen oppisopimuskoulutuksen aloittaneiden Noste-ryhmän edustajien osuus sen sijaan oli noussut edellisen vuoden 5 315 oppisopimusopiskelijasta 5 374 oppisopimusopiskelijaan. Tämä merkitsee kokonaisuutena Noste-oppisopimusopiskelijoiden määrällistä lisääntymistä.

Yrittäjät

Yrittäjien osuus Nosteessa oli noussut edellisen vuoden pienestä osuudesta 3,4 % hieman suuremmaksi ollen vuonna 2006 5 % kaikista koulutuksensa aloittaneista. Yrittäjien tietoisuus tästä mahdollisuudesta on edelleen pieni tai he ilmeisesti vierastavat tutkintoon tai osatutkintoon johtavaa koulutusta.

Työttömät

Työttömien osuus Noste-opiskelijoista nousi vähän edellisestä vuodesta: 7,1 %:n osuudesta 9,8 %:iin. Työhallinto ohjaa työttömät pääsääntöisesti työvoimakoulutukseen. Työttömien henkilöiden integrointi omaehtoisen koulutuksen sekaryhmiin on osoittautunut aikaa ja tahtoa vaativaksi yhteistoiminnan näytöksi kahden eri hallinnon ja rahoitusjärjestelmien välimaastossa.

Hakevan toiminnan osuus ja merkitys

Vielä vuonna 2004 hankkeille maksetuista määrärahoista kohdistui neljännes hakevaan toimintaan. Vuonna 2005 hakevan toiminnan osuus oli enää 16 % ja vuonna 2006 15 % kokonaisrahoituksesta. Tämä kehityksen suunta on tavoitteiden mukainen.

Hakevalla toiminnalla on pystytty motivoimaan koulutukseen sitä väestön osaa, joka pohjakoulutuksensa ja ikänsä perusteella on vaikeimmin koulutukseen innostettavissa. Hakeva toiminta on tavoittanut oikeata kohderyhmää sekä valtionavusteiseen Noste-

koulutukseen että valtionosuusrahoitteiseen aikuis-koulutukseen. Kolmasosa erityisrahoituksella aloittaneista Noste-opiskelijoista oli yli 50-vuotiaita.

Hakevalla toiminnalla on ollut Noste-ohjelmaa laajempi merkitys aikuiskoulutukseen motivaattorina. Hakeva toiminta kohdentui Noste-ryhmän lisäksi useimmiten myös muihin aikuisryhmiin. Seurantatutkimuksen mukaan hakevalla toiminnalla onkin tavoitettu aikuisia myös muilla rahoitusmuodoilla järjestettyihin koulutuksiin.

Yrityksiin jalkautuva hakeva toiminta on avannut ohjelman aikana uusia yritysryhmiä ja vahvistanut vanhoja yhteistyösuhteita. Tällä lähestymistavalla on pystytty kehittämään sellaista osaamista, joka vastaa samanaikaisesti sekä yksittäisten työntekijöiden että yritysten tarpeisiin.

Henkilökohtaistettu hakeva toiminta antaa mahdollisuuden entistä asiakaslähtöisempään aikuiskoulutuksen järjestämiseen ja sillä on siten Noste-ohjelmaa laajempaa merkitystä aikuiskoulutuksen kehittämiseen.

Hakevaa toimintaa tarvitaan edelleen tulevina Nosteen toteuttamisvuosina.

Yhteistyöverkostot

Oppilaitosten verkostoitumisen tavoitteena Noste-ohjelmassa on ollut aikuiskoulutuksen palvelukyvyyn ja asiakaslähtöisyyden parantaminen. Verkotot luotiin enimmäkseen alueellisen läheisyyden periaatteella, jolloin lähellä toisiaan sijaitsevat oppilaitokset tekivät yhteistyösopimuksen Noste-ohjelman toteuttamisen ja rahoituksen pohjaksi. Muita kuin alueellisia yhdistymisen perusteita ovat olleet alakohtaisuus, ruotsinkieli tai toimintamuoto (hakeva toiminta). Hankkeet ovat seurantalutkimuksen mukaan yhteistyöverkostoina tuottaneet monipuolisempaa koulutusta, opiskelijoiden neuvontapalveluja, hakevaa toimintaa ja yhteistä tiedotusta.

Aktiivisimpia Noste-hankeverkostoissa toimijoita ovat olleet aikuiskoulutuskeskukset ja ammatilliset oppilaitokset. Vuoden 2006 alussa toteutetun kyselyn (Hulkari & Mahlamäki-Kultanen 2006) mukaan hankkeet arvioivat *oppisopimustoimistojen* kanssa tehtävän yhteistyön edistyneen edellisestä vuodesta. Yhteistyö kohdistui hakevaan toimintaan ja koulutuksen järjestämiseen.

Vapaan sivistystyön ja aikuislukioiden kanssa tehtävä yhteistyö oli oppisopimustoimintaa vähäisempää. Yhteistyö oli usein oppilaitoskohtaisten aktiivisten toimijoiden varassa. Yhteistyön ei aina nähty tuottavan lisäarvoa vapaan sivistystyön oppilaitoksille.

Koulutusten yhteinen suunnittelu on hankeverkostossa edelleen yleisempää kuin koulutusten toteutus. Yhteisten koulutusten toteuttamista on vaikeuttanut se, ettei hankeverkostossa välttämättä ole sellaista spesifiä osaamista, jota koulutusten järjestämisessä pystytään hyödyntämään. Tällöin yhteistyö on sisällöltään painottunut tiedon- ja osaamisenvaihtoon hankkeen yhteistyöryhmissä.

Toteutusyhteistyöhön ei ole koettu olevan tarvetta, mikäli oppilaitoksen sisäinen osaaminen on monipuolista. Koulutusten yhteiseen toteuttamiseen liittyvä paradoksi näyttää olevan se, että jos hankeverkostossa on siirrettävissä olevaa osaamista, on siellä samaan aikaan usein myös päällekkäistä koulutusta ja oppilaitosten välistä kilpailua. Tämä taas heikentää halukkuutta koulutusyhteistyöhön. Verkostoitumista pohditaan hankkeissa myös tarpeen, hyödyn ja tulosodotusten näkökulmasta. Joissain tapauksissa oppilaitosten väliset raja-aidat ovat vielä korkeita ja niille on ollut tyyppillistä perinteinen reviiirinvarjelu. Aikuisoppilaitosten toimintaa eivät ohjaa ainoastaan Noste-ohjelmalle asetetut humanit tavoitteet vaan myös kilpailu- ja hyötynäkökulma sekä markkinatalouden lait.

Työelämän ja työelämäjärjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö on hankkeissa vakiintunutta ja sitä pidettiin Noste-toiminnan perustana. Noste-ohjelman aikana yrityskontakteja on pyritty aktiivisesti lisäämään ja siinä on myös onnistuttu. Työpaikan tarpeita on otettu yhä enemmän huomioon koulutuksen suunnittelussa. Osatutkimomahdollisuuksia on tarjottu ja aikaisempaa osaamista on tunnustettu ja tunnustettu aikaisempia vuosia enemmän vuoden 2006 hakevan toiminnan seuranta tutkimuksen mukaan. Myös koulutusten aikataulujen ja sisältöjen muokkauksessa on kuunneltu työpaikan tarpeita.

Pätevyysluotsien kanssa tehtävä yhteistyö on ollut hankkeissa työelämäyhteistyötä vähäisempää. Yhteistyötä rajoittaa työpaikoilla toimivien luotsien vähäinen määrä. Yhteistyötä tehdään enemmän paikallisten ammattiyhdistysten, luottamusmiesten ja järjestöjen kanssa mm. ohjausryhmäyhteistyön muodossa.

Heikoimmin toteutuvaksi kumppanuuden osa-alueeksi hankkeet arvioivat *työhallinnon* kanssa tehtävän yhteistyön. Yhteistyöltä odotettiin mm. joustavien koulutusratkaisujen löytymistä työttömänä oleville henkilöille. Yhteistyön esteiksi koettiin meneillään olevat organisaatiouudistukset sekä selkeiden ohjeiden puuttuminen. Työhallinnon kanssa tehtävän yhteistyön käytännöt vaihtelevat eri puolilla maata. Myös onnistuneita paikallisia yhteistyömalleja on löydettävissä.

Paikallisella tasolla kiinteän palveluverkoston luomiseen aikuiskoulutuksen järjestäjäverkostojen ja työvoimatoimistojen neuvontapalvelujen välillä tulisi määrätietoisesti panostaa kaikilla alueilla.

Vuoden 2006 alussa 24 Noste-hankkeelle tehdyn Benchmarking-itsearviointikyselyn perusteella näyttäisi siltä, että verkostoitumisen asteessa on kehittämisen varaa monissa hankkeissa. Kehittämisen kohteina nousivat esiin mm. koulutuksen suunnittelu ja toteutus yhteisessä verkostossa sekä kouluttajien osaamisen hyödyntäminen.

Henkilökohtaistaminen ja tukitoimet

Näyttötutkintojen ja niihin valmistavan opiskelun henkilökohtaistamista on kehitetty opetushallituksen johtamassa laajassa Aikuisopiskelun henkilökohtaistaminen (AiHe)-hankkeessa. Noste-ohjelmassa on pyritty hyödyntämään AiHe:ssa kehitettyjä toimintamalleja.

Hakevan toiminnan seuranta tutkimuksessa kävi ilmi, että vuonna 2006 69 % vastanneista (n=167) kertoi aikaisemmin hankitun osaamisen vaikuttaneen opiskelupituuteen vähintään jonkin verran (Huusko, A. 2007)

Aiemman osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen ei aina arviointitutkimuksen mukaan näy kuitenkaan opiskeluajan lyhenemisenä, vaan usein se merkitsee Noste-ryhmän kohdalla myös opiskeluajan pitkäkestoisuutta. Noste kohderyhmän heikohkot opiskelunvalmiudet ja heikko käsitys itsestä oppijana venyttää valmistavaa koulutusta. Toisaalta myöskään koulutuksen toteuttamisen rakenteet ja toimintatavat eivät tunnu tukevan joustavaa henkilökohtaistamista.

Opiskelun henkilökohtaistamiseen liittyvät kiinteästi opiskelunvalmiuksien huomioon ottaminen ja opiskelun tukitoimet. Kouluttajien mukaan Noste-

opiskelijoiden tavanomaista suurempi tuen ja ohjauksen tarve liittyi puutteellisiin opiskeluvalmiuksiin (opiskelutekniikka, ryhmätyötaidot, ATK-taidot, tiedonhakuvalmiudet, itseohjautuvuus) opiskeluun liittyviin pelkoihin ja oppimisvaikeuksiin. Omaan osamiseen liittyvä epävarmuus tulee esille muun muassa tavanomaista suurempana kannustuksen ja rohkaisun tarpeena.

Ohjauksen myönteisistä arvioista huolimatta ohjauksessa ja tukitoimissa koettiin olevan kehittämistarpeita erityisesti tukitoimenpiteiden mahdollisuuksien hyödyntämisessä oppilaitoksissa, oppimisvaikeuksien kartoittamisessa ja henkilökohtaistamisen käytäntöjen kehittämisessä. Myös ohjauksen verkostoyhteistyössä koettiin kehittämistarpeita. Kouluttajilla oli aikapulaa. Ohjaustyöhön ei tuntunut löytyvän aikaa oppilaitoksissa. Haasteita aiheuttavat myös puutteet ohjauksen erityisosaamisessa ja tiedotuksessa. Ohjaukselle ja tukitoimille varattujen resurssien määrä ja käytännöt vaihtelevat aikuiskoulutuksen eri rahoitusmuotojen välillä. Tämä hankaloittaa ohjauksen ja tukitoimien käytännön järjestelyjä erityisesti opetusryhmissä, joissa opiskelijat opiskelevat useiden eri rahoitusmuotojen avulla.

Ongelmaa esiintyy osittain oppimisvaikeuksien tunnistamisessa ja kouluttajien valmiuksissa ja mahdollisuuksissa (koulutus, aika ym.) järjestää tarvittavaa tukea.

Peruskoulu- ja lukio-opintojen suorittaminen Noste-ohjelman tukemana on ollut vähäistä vuosina 2003–2006. Näihin opintoihin osoitetuissa tukitoimissa on kuitenkin havaittavissa pientä kasvua vuosittain (Liite 8).

Työssä oppiminen

Noste-koulutusten toteuttaminen työpaikoilla vaatii kouluttajilta rajanylitystaitoja sekä uudentyypistä opettajuutta ja kehittämisosaamista. Parhaimmissa tapauksissa työssä oppimisen avulla on voitu edistää koko työyhteisön oppimista ja siten toteuttaa työelämän kehittämis- ja palvelutehtävää. Noste-opiskelijoiden oppimista omassa työssään on pyritty edistämään työpaikoilla kokoontuvien opintopiirien, työnkierron sekä teorian tiedon ja käytännön työn integrointiin tähtäävien oppimistehtävien avulla. Työssä oppimi-

sen ohjauksen yhdeksi ongelmaksi on koettu se, että kaikilla työpaikoilla ei ole alan substanssin hallitsevaa henkilöä, joka voisi vastata opiskelijan ohjauksesta. Koska koulutetuista työpaikkaohjaajista on pulaa, ovat oppilaitosten kouluttajien työpaikkakäynnit ja ohjaus olleet avainasemassa työssä oppimiselle ja työikäntöjen kehittymiselle. Arviointitutkimuksessa tuotiin esiin havainto, että opiskelu työpaikalla jää useissa tapauksissa liian pienelle huomiolle työn ja tuotannon ensisijaisuuden vuoksi.

Koulutettujen työpaikkaohjaajien panostus olisikin ensiarvoisen tärkeä, että oppimisjärjestelyjä saataisiin syntyämään työpaikoille. Kysymyksessä ei ole vain Noste-ryhmän, vaan muunkin työssäkäyvän aikuisväestön tutkintoon valmistavan koulutuksen onnistuminen työpaikkälähtöisesti.

Lähteet

- Asetus 88/2006 aikuisten koulutustason kohottamiseen myönnettävästä valtionavustuksesta. Valtioneuvosto. Annettu 1.2.2006.
- Hulkari Kirsti ja Mahlamäki Seija. 2006. Noste-erityisrahoituksella toteutettavien hankkeiden arviointi. Vuosiraportti 1.1.–31.12.2005. Tampereen yliopisto. Ammattikasvatuksen tutkimus- ja koulutuskeskus.
- Hulkari Kirsti ja Mahlamäki Seija. 2006. Noste-erityisrahoituksella toteutettavien hankkeiden arviointi. Vuosiraportti 1.1.–30.5.2006. Tampereen yliopisto. Ammattikasvatuksen tutkimus- ja koulutuskeskus.
- Hulkari Kirsti 2006. Aikuisopiskelijaa ei jätetä. Aikuisopiskelun ohjaus ja tukitoimenpiteet Noste-ohjelmassa. Tampereen yliopisto. Ammattikasvatuksen tutkimus- ja koulutuskeskus.
- Huusko Arja. 2006. Hakeva toiminta ja siihen liittyvä yhteistyö Nostetta Pohjois-Karjalaan -hankkeessa. Sosiologian laitoksen raportteja 6. Joensuun yliopisto. Sosiologian laitos.
- Huusko Arja & Luukkainen Anne 2007 Vaikuttava hakeva toiminta Noste-hankkeissa. Joensuun yliopisto. Koulutuksen yhteiskunnallis-kulttuurisen tutkimuksen yksikkö.
- Huusko Arja 2007. Hakeva toiminta Noste-hankkeessa vuonna 2006 (luonnos). Joensuun yliopisto. Koulutuksen yhteiskunnallis-kulttuurisen tutkimuksen yksikkö.
- Kokkila Hanne. 2003. Elinikäiseksi oppijaksi aikuisiällä? Vailla toisen asteen tutkintoa olevien 30–54-vuotiaiden osallistuminen aikuiskoulutukseen ja käsitykset koulutustarpeesta. Joensuun yliopisto. Sosiologian laitos.
- Kokkila Hanne. 16.6.2004. Noste-hankkeiden hakeva toiminta vuonna 2003, Joensuun yliopisto. Sosiologian laitos.
- Laukkanen Hanne. 2005. SAK:n pätevyysluotsien toiminta Noste-ohjelmassa vuosina 2003 ja 2004. Joensuun yliopisto. Sosiologian laitoksen raportteja 4, 2005. ISBN 952-458-647-9.
- Laukkanen Hanne. 26.4.2005. Hakeva toiminta Noste-hankkeissa vuonna 2004, Joensuun yliopisto. Sosiologian laitos.
- Laukkanen Hanne. 1.2.2006. Hakeva toiminta Noste-hankkeissa vuonna 2005, Alustavaa yhteenvetoa kyselyn tuloksista, Joensuun yliopisto. Sosiologian laitos.
- Laukkanen Hanne. 2006. Ammattitutkinto aikuisiällä – Noste-koulutukseen hakeutuminen osana aikuisen elämäntulkua. Joensuun yliopisto. Sosiologian laitos.
- Mahlamäki-Kultanen Seija ja Hulkari Kirsti. 2004. Noste-erillirahoituksella toteutettavien hankkeiden arviointi. Vuosiraportti 1.1.–31.12.2004. Tampereen yliopisto. Ammattikasvatuksen tutkimus- ja koulutuskeskus.
- Noste-koulutuksen opiskelijapalaute vuodelta 2005. Helmikuu 2006. Itä-Suomen lääninhallitus Nro 114.
- Pakaste Marja ja Laukkanen Hanne. 2006. Hakeva löytää. Noste-ohjelma. Opetusministeriö.
- OPTI/HANKI -opiskelijarekisteri. Tiedot koottu 8.3.2006.
- OPTI. Oppilaitostietojärjestelmä. Opetushallitus. Tiedot koottu 26.–28.3.2007
- Lääninhallitukset. Tiedot koottu maaliskuussa 2007.
- Opiskelijat ammatillisessa koulutuksessa vuonna 2002. Oppilaitostilastot. Tilastokeskus 2004.
- Opiskelijat ammatillisessa koulutuksessa vuonna 2003. Oppilaitostilastot. Tilastokeskus 2005.
- Opiskelijat ammatillisessa koulutuksessa vuonna 2004. Oppilaitostilastot. Tilastokeskus 2006.
- Opiskelijat ammatillisessa koulutuksessa vuonna 2005. Oppilaitostilastot. Tilastokeskus 2007.
- Opiskelijat lukiokoulutuksessa 2002, 2003 ja 2004, 2005 Oppilaitostilastot. Tilastokeskus.

Valtioneuvoston asetus
aikuisten koulutustason kohottamiseen myönnettävästä valtionavustuksesta
 Annettu Helsingissä 1 päivänä helmikuuta 2006

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty opetusministeriön esittelystä, säädetään 27 päivänä heinäkuuta 2001 annetun valtionavustuslain (688/2001) 8 §:n nojalla:

1 §

Sovelletamisala ja tarkoitus

Tätä asetusta sovelletaan myönnettäessä valtion vuoden 2004, 2005 ja 2006 talousarvion momentilta 29.69.34 valtionavustusta aikuisten koulutustason kohottamiseen.

Avustusten myöntämisen tarkoituksena on parantaa enintään perusasteen tutkinnon suorittaneiden aikuisten työelämässä pysymistä ja urakehitystä, lieventää suurten ikäluokkien eläkkeelle siirtymisen aiheuttamaa työvoimavajasta ja vaikuttaa työllisyysasteeseen.

2 §

Avustettava toiminta

Avustusta voidaan myöntää:

1) näyttötutkintona suoritettavan ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon ja erikoisammattitutkinnon sekä kansallisen tai eurooppalaisen tietokoneen ajokortin suorittamiseen valmistavan koulutuksen ja tutkintotilaisuuksien järjestämiseen (*koulutus ja tutkintotilaisuudet*);

2) opiskeluvälmiuksia parantaviin ja välineaineopintoihin, opinto-ohjaukseen, opintojen ja opiskelun henkilökohtaistamiseen ja muihin opiskelua tukeviin toimiin (*opiskeluntukitoimet*);

3) hakevaan toimintaan, tiedotukseen ja neuvontaan sekä muihin toimiin, joilla edistetään opintoihin hakeutumista (*opintoihin hakeutumista edistävät toimet*).

Opiskelun tukitoimiin myönnettävällä avustuksella voidaan tukea opiskelua myös opetus- ja kulttuuritoimen

rahoituksesta annetun lain (635/1998) mukaisesti rahoitetussa näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen tutkintoon valmistavassa sekä perusopetuksen oppimäärän suorittamiseen ja aikaisemmin keskeytyneiden lukio-opintojen loppuunsaattamiseen tähtäävässä koulutuksessa.

Avustus tulee suunnata niin, että sillä toteutettavat toimenpiteet kohdistuvat pääasiassa työssä oleviin.

Avustusta voidaan myöntää valtion talousarvion rajoissa toimintaan, joka päättyy viimeistään vuonna 2009.

3 §

Avustettavaan toimintaan osallistumisen edellytykset

Avustuksella rahoitettava koulutus, tutkintotilaisuudet ja opiskelun tukitoimet on tarkoitettu henkilöille, jotka ovat koulutuksen alkamisvuonna 30—59-vuotiaita eivätkä ole suorittaneet perusasteen jälkeistä tutkintoa. Opiskelun tukitoimiin myönnettävä avustus perusopetuksen oppimäärän suorittamiseen tähtäävässä koulutuksessa on kuitenkin tarkoitettu koulutuksen alkamisvuonna 25–59-vuotiaille.

Päätöksen 1 momentissa tarkoitettujen edellytysten täyttymisestä tekee avustuksen saaja tai 4 §:n 2 momentissa tarkoitettu alueellisen hankkeen toimija. Päätöstä varten sen tulee pyytää avustettavaan toimintaan hakeutuvilta henkilöiltä selvitys hänen suorittamistaan koulutuksista ja tutkinnoista. Opetusministeriö voi antaa täsmentäviä ohjeita siitä, milloin henkilön katsotaan suorittaneen perusasteen jälkeisen tutkinnon.

4 §

Avustuksen saajat

Avustusta voidaan myöntää kunnalle, kuntayhtymälle tai rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle, jolla on ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (631/1998), ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (630/1998), lukiolaissa (629/1998) tai perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitettu koulutuksen järjestämislupa tai vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa (632/1998) tarkoitettu oppilaitoksen ylläpitämislupa, sekä kunnalle tai kuntayhtymälle perusopetuksen järjestäjänä. Opintoihin hakeutumista edistäviin toimiin voidaan avustusta myöntää myös rekisteröidylle työelämän järjestölle ja kansalaisjärjestölle.

Ensisijaisesti avustusta myönnetään 1 momentissa tarkoitettujen toimijoiden yhteisiin alueellisiin hankkeisiin, joissa järjestetään sekä opintoihin hakeutumista edistäviä toimia, koulutusta ja tutkintotilaisuuksia että opiskelun tukitoimia. Alueelliseen hankkeeseen avustus myönnetään hakijalle, jolla on ammatillisesta aikuiskoulutuksesta tai ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettu koulutuksen järjestämislupa ja joka on sopinut tarvittavasta yhteistyöstä muiden toimijoiden kanssa.

5 §

Avustuksen valtionosuusrahoitusta täydentävään luonteeseen liittyvät myöntämisedellytykset

Ammatilliseen perustutkintoon valmistavan koulutuksen ja tutkintotilaisuuksien järjestämiseen voidaan avustusta myöntää, jos hakija hakemukseensa sisältyvässä suunnitelmassa osoittaa tulevansa järjestämään valtionosuusrahoitteista ammatillista peruskoulutusta siinä laajuudessa, että hakijalle myönnetyn ammatillisen peruskoulutuksen järjestämisluvan mukainen kokonaisopiskelijamäärä tai siihen sisältyvä näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen enimmäisopiskelijamäärä tai molemmat näistä edellytyksistä täyttyvät.

Ammatti- ja erikoisammattitutkintoon valmistavan koulutuksen ja tutkintotilaisuuksien järjestämiseen voidaan avustusta myöntää, jos hakija hakemukseensa sisältyvässä suunnitelmassa osoittaa tulevansa järjestämään ammatti- ja erikoisammattitutkintoon

valmistavaa ammatillista lisäkoulutusta valtionosuusrahoituksella vähintään opiskelijatyövuosimäärän, jota opetusministeriö on käyttänyt opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 45 §:n 1 momentin mukaisesti myönnetyn ammatillisen lisäkoulutuksen valtionosuusrahoituksen perusteena ammatti- ja erikoisammattitutkintoon valmistavan koulutuksen osalta.

Ammatti- ja erikoisammattitutkintoon valmistavan koulutuksen ja tutkintotilaisuuksien järjestämiseen oppisopimuskoulutuksena voidaan avustusta myöntää, jos hakija osoittaa hakemukseensa sisältyvässä suunnitelmassa tulevansa järjestämään ammatillisena lisäkoulutuksena järjestettävää oppisopimuskoulutusta vähintään opiskelijamäärälle, jonka opetusministeriö on mitoitannut ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 6 §:n mukaisesti oppisopimusten vuotuista enimmäismäärää koskevassa päätöksessään.

Alueellisessa hankkeessa hakijan tulee osoittaa, että ne hankkeeseen osalliset koulutuksen järjestäjät, joiden tarkoituksena on järjestää 1–3 momentissa tarkoitettua toimintaa avustuksella rahoitettuna, täyttävät avustuksen myöntämisen edellytykset.

6 §

Työelämäyhteistyö

Aikuisten koulutustason kohottamiseen tähtäviä toimia koordinoi opetusministeriön asettama valtakunnallinen ohjausryhmä, jossa on työelämän järjestöjen edustus.

Lääninhallitusten ja työvoima- ja elinkeinokeskusten yhteistyöeliminä toimivat työvoima- ja elinkeinokeskuksista annetun asetuksen (93/1997) 15 a §:ssä tarkoitettut ennakointi- ja hankintatoimikunnat, jollei lääninhallitusten ja työvoima- ja elinkeinokeskusten kesken ole sovittu muista yhteistyöelimistä.

Avustuksen saaja tulee velvoittaa toimimaan toiminnan työpaikkakohtaisessa toteuttamisessa yhteistyössä työnantajan ja työntekijöiden kanssa.

7 §

Avustuksen hakeminen, myöntäminen ja maksaminen

Avustusta haetaan lääninhallitukselta.
Avustuksen myöntää ja maksaa lääninhallitus.

8 §

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Tämä asetus tulee voimaan 6 päivänä helmikuuta 2006.

Tällä asetuksella kumotaan aikuisten koulutustason kohottamiseen myönnettävästä valtionavustuksesta 27 päivänä tammikuuta 2005 annettu valtioneuvoston asetus (42/2005).

Ennen tämän asetuksen voimaantuloa myönnettyihin avustuksiin sovelletaan tämän asetuksen voimaan tullessa voimassa olleita avustusta koskevia säännöksiä.

Helsingissä 1 päivänä helmikuuta 2006

Opetusministeri *Antti Kalliomäki*

Opetusneuvos *Jorma Ahola*

V. 2006 Noste-koulutuksen aloittaneet opiskelijat ja suoritettut tutkinnot / tutkinnon osat

LÄÄNI / alue / koulutusalat	Aloittaneet opiskelijat			Suoritettut tutkinnot			
	Oppilaitos- muotoinen	Oppi- sopimus	Yhteensä	Amm. tutkinnot		Tietok. ajokortit	
				Tutkinnot	Osat	Tutkinnot	Osat
ETELÄ-SUOMEN LÄÄNI							
Humanistinen ja kasvatustieteiden ala	13	7	20	13	7		
Kulttuuriala	89	1	90	9	21		
Yhteiskuntatiet., liiketalouden ja hallinnon ala	329	82	411	124	63		
Luonnontieteiden ala (ilman ajokortteja)	23	-	23	10	3		
tietokoneen ajokortit	835	-	835			449	436
Tekniikka ja liikenne	346	56	402	82	161		
Luonnonvara- ja ympäristöala	35	-	35	-	1		
Sosiaali- terveys- ja liikunta-ala	236	33	269	108	60		
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	162	27	189	64	39		
Muu koulutus	-	-	-	-	-		
Kaikki alat yhteensä	2 068	206	2 274	410	355	449	436
ITÄ-SUOMEN LÄÄNI							
Humanistinen ja kasvatustieteiden ala	-	1	1	-	-		
Kulttuuriala	-	-	0	-	8		
Yhteiskuntatiet., liiketalouden ja hallinnon ala	24	11	35	26	5		
Luonnontieteiden ala (ilman ajokortteja)	7	-	7	-	-		
tietokoneen ajokortit	203	-	203			93	70
Tekniikka ja liikenne	93	1	94	53	12		
Luonnonvara- ja ympäristöala	24	-	24	-	22		
Sosiaali- terveys- ja liikunta-ala	124	9	133	89	12		
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	129	-	129	77	10		
Muu koulutus	3	-	3	-	-		
Kaikki alat yhteensä	607	22	629	245	69	93	70
LAPIN LÄÄNI							
Humanistinen ja kasvatustieteiden ala	-	-	-	-	-		
Kulttuuriala	1	-	1	-	-		
Yhteiskuntatiet., liiketalouden ja hallinnon ala	-	-	0	-	7		
Luonnontieteiden ala (ilman ajokortteja)	1	-	-	1	-		
tietokoneen ajokortit	66	-	66			29	11
Tekniikka ja liikenne	44	-	44	31	4		
Luonnonvara- ja ympäristöala	8	-	8	-	-		
Sosiaali- terveys- ja liikunta-ala	14	8	22	10	-		
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	1	-	1	10	2		
Muu koulutus	-	-	-	-	-		
Kaikki alat yhteensä	135	8	144	52	13	29	11

LÄÄNI / alue / koulutusala	Aloittaneet opiskelijat			Suoritettut tutkinnot			
	Oppilaitos- muotoinen	Oppi- sopimus	Yhteensä	Amm. tutkinnot		Tietok. ajokortit	
				Tutkinnot	Osat	Tutkinnot	Osat
LÄNSI-SUOMEN LÄÄNI							
Humanistinen ja kasvatustieteiden ala	11	-	11	-	-		
Kulttuuriala	13	2	15	5	4		
Yhteiskuntatiet., liiketalouden ja hallinnon ala	83	9	92	61	21		
Luonnontieteiden ala (ilman ajokortteja)	21	-	21	3	3		
tietokoneen ajokortit	474	-	474			166	131
Tekniikka ja liikenne	385	27	412	92	45		
Luonnonvara- ja ympäristöala	53	3	56	6	8		
Sosiaali- terveys- ja liikunta-ala	202	8	210	101	74		
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	180	18	198	109	26		
Muu koulutus	1	-	1	-	-		
Kaikki alat yhteensä	1 423	67	1 490	377	181	166	131
OULUN LÄÄNI							
Humanistinen ja kasvatustieteiden ala	6	1	7	4	2		
Kulttuuriala	1	-	1	-	-		
Yhteiskuntatiet., liiketalouden ja hallinnon ala	7	3	10	5	1		
Luonnontieteiden ala (ilman ajokortteja)	-	-	-	-	-		
tietokoneen ajokortit	74	-	74			48	29
Tekniikka ja liikenne	92	-	92	62	-		
Luonnonvara- ja ympäristöala	2	1	3	12	1		
Sosiaali- terveys- ja liikunta-ala	23	11	34	42	2		
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	24	12	36	29	6		
Muu koulutus	-	-	-	-	-		
Kaikki alat yhteensä	229	28	257	154	12	48	29
KOKO MAA							
Humanistinen ja kasvatustieteiden ala	30	9	39	17	9		
Kulttuuriala	104	3	107	14	33		
Yhteiskuntatiet., liiketalouden ja hallinnon ala	443	105	548	216	97		
Luonnontieteiden ala (ilman ajokortteja)	54	-	54	14	6		
tietokoneen ajokortit	1 652	-	1 652			785	677
Tekniikka ja liikenne	960	84	1 044	320	222		
Luonnonvara- ja ympäristöala	122	4	126	9	32		
Sosiaali- terveys- ja liikunta-ala	599	69	668	350	148		
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	496	57	553	289	83		
Muu koulutus	4	-	4	-	-		
Kaikki alat yhteensä	4 464	331	4 795	1 229	630	785	677

Noste-ohjelman vuonna 2006 toteutuneet opiskelijatyövuodet

LÄÄNI / alue / koulutusalat	Tot. opiskelijatyöpäivät	Tot. opiskelijatyövuodet
ETELÄ-SUOMEN LÄÄNI		
Humanistinen ja kasvatusala	7 879	41,5
Kulttuuriala	9 727	51,2
Yhteiskuntatiet., liiketalouden ja hallinnon ala	50 594	266,3
Luonnontieteiden ala (sis. ajokortit)	29 454	155,0
Tekniikka ja liikenne	41 578	218,8
Luonnonvara- ja ympäristöala	3 330	17,5
Sosiaali- terveys- ja liikunta-ala	48 102	253,2
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	30 208	159,0
Muu koulutus	0	0,0
Yhteensä	220 872	1 162,5
LÄNSI-SUOMEN LÄÄNI		
Humanistinen ja kasvatusala	2 818	14,8
Kulttuuriala	1 924	10,1
Yhteiskuntatiet., liiketalouden ja hallinnon ala	12 718	66,9
Luonnontieteiden ala (sis. ajokortit)	13 893	73,1
Tekniikka ja liikenne	24 669	129,8
Luonnonvara- ja ympäristöala	58 798	309,5
Sosiaali- terveys- ja liikunta-ala	36 903	194,2
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	29 179	153,6
Muu koulutus	38	0,2
Yhteensä	180 940	952,3
ITÄ-SUOMEN LÄÄNI		
Humanistinen ja kasvatusala	147	0,8
Kulttuuriala	286	1,5
Yhteiskuntatiet., liiketalouden ja hallinnon ala	3 237	17,0
Luonnontieteiden ala (sis. ajokortit)	6 725	35,4
Tekniikka ja liikenne	10 148	53,4
Luonnonvara- ja ympäristöala	1 352	7,1
Sosiaali- terveys- ja liikunta-ala	20 645	108,7
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	9 000	47,4
Muu koulutus	15	0,1
Yhteensä	51 555	271,3

LÄÄNI / alue / koulutusalat	Tot. opiskelijatyöpäivät	Tot. opiskelijatyövuodet
OULUN LÄÄNI		
Humanistinen ja kasvatusala	531	2,8
Kulttuuriala	163	0,9
Yhteiskuntatiet., liiketalouden ja hallinnon ala	2 043	10,8
Luonnontieteiden ala (sis. ajokortit)	3 410	17,9
Tekniikka ja liikenne	5 779	30,4
Luonnonvara- ja ympäristöala	1 042	5,5
Sosiaali- terveys- ja liikunta-ala	8 355	44,0
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	6 238	32,8
Yhteensä	27 561	145,1
LAPIN LÄÄNI		
Humanistinen ja kasvatusala	210	1,1
Yhteiskuntatiet., liiketalouden ja hallinnon ala	231	1,2
Luonnontieteiden ala (sis. ajokortit)	1 465	7,7
Tekniikka ja liikenne	4 468	23,5
Luonnonvara- ja ympäristöala	575	3,0
Sosiaali- terveys- ja liikunta-ala	4 792	25,2
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	1 656	8,7
Yhteensä	13 397	70,5
KOKO MAA		
Humanistinen ja kasvatusala	11 585	61,0
Kulttuuriala	12 100	63,7
Yhteiskuntatiet., liiketalouden ja hallinnon ala	68 823	362,2
Luonnontieteiden ala (sis. ajokortit)	54 947	289,2
Tekniikka ja liikenne	86 642	456,0
Luonnonvara- ja ympäristöala	65 097	342,6
Sosiaali- terveys- ja liikunta-ala	118 797	625,2
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	76 281	401,5
Muu koulutus	53	0,3
Yhteensä	494 325	2 601,7

**Noste-määrärahojen jakautuminen
v. 2006 maksettujen avustusten mukaan**

Avustusryhmät	€	%
Hakeva toiminta	3 641 554	15
Opiskelun tukitoimet	354 013	1
Koulutus	19 993 006	84
Yhteensä	23 988 573	100,00
Koulutukset ja tutkinnot	€	%
Tutkintotilaisuudet	163 124	1
Ammatillinen peruskoulutus	4 336 652	22
Ammattitutkinnot	12 910 035	64
Erikoisammattitutkinnot	840 326	4
Muu lisäkoulutus	1 742 869	9
Yhteensä	19 993 006	100,00

Noste-koulutuksen aloittaneet (2003–2006) lääneittäin ja maakunnittain ja %-osuus kohderyhmän koosta

Lääni	Aloittaneet	% Kohderyhmästä	Kohderyhmän koko (31.12.2002)
ESLH	8 113	5,1 %	157 962
Uusimaa	4 743	4,7 %	100 725
Itä-Uusimaa	438	5,0 %	8 735
Kanta-Häme	965	8,2 %	11 762
Päijät-Häme	886	5,9 %	15 027
Kymenlaakso	710	5,7 %	12 559
Etelä-Karjala	371	4,1 %	9 154
LSLH	5 311	4,3 %	124 850
Varsinais-Suomi	1 705	5,2 %	32 563
Satakunta	663	3,9 %	17 112
Pirkanmaa	1 200	4,2 %	28 657
Etelä-Pohjanmaa	603	4,6 %	12 969
Pohjanmaa	392	3,1 %	12 702
Keski-Pohjanmaa	242	4,4 %	5 452
Keski-Suomi	506	3,3 %	15 395
ISLH	2 126	6,3 %	33 611
Pohjois-Savo	923	6,7 %	13 695
Etelä-Savo	546	5,2 %	10 514
Pohjois-Karjala	657	7,0 %	9 402
OLH	940	3,9 %	23 924
Pohjois-Pohjanmaa	681	3,5 %	19 391
Kainuu	259	5,7 %	4 533
LLH	487	4,7 %	10 279
Yhteensä	16 977	4,8 %	350 626

Noste-ryhmä VOS-koulutuksessa vuonna 2005 ja %-osuus kohderyhmän koosta

Lääni	Oppilaitosmuotoinen				Oppisopimusmuotoinen			Yht.	% kohde	Kohde- ryhmä
	pt/ops	pt/näyttö	at	eat	pt	at	eat			
ESLH	506	990	832	236	1 357	985	356	5 262	3,3	157 962
Uusimaa	340	711	585	181	970	604	265	3 656	3,6	100 725
Itä-Uusimaa	11	44	28	13	77	54	16	243	2,8	8 735
Kanta-Häme	33	64	87	12	101	75	19	391	3,3	11 762
Päijät-Häme	58	87	72	17	121	104	24	483	3,2	15 027
Kymenlaakso	37	52	41	10	42	63	22	267	2,1	12 559
Etelä-Karjala	27	32	19	3	46	85	10	222	2,4	9 154
LSLH	315	549	627	111	676	758	219	3 255	2,6	124 850
Varsinais-Suomi	79	133	124	25	154	178	50	743	2,3	32 563
Satakunta	38	77	88	22	73	82	20	400	2,3	17 112
Pirkanmaa	76	112	151	25	187	146	50	747	2,6	28 657
Etelä-Pohjanmaa	40	41	66	14	50	74	27	312	2,4	12 969
Pohjanmaa	49	95	57	9	68	107	27	412	3,2	12 702
Keski-Pohjanmaa	10	30	22	2	37	31	12	144	2,6	5 452
Keski-Suomi	23	61	119	14	107	140	33	497	3,2	15 395
ISLH	145	224	175	25	207	177	55	1008	3,0	33 611
Pohjois-Savo	56	82	76	18	104	77	16	429	3,1	13 695
Etelä-Savo	39	69	38	2	53	48	12	261	2,5	10 514
Pohjois-Karjala	50	73	61	5	50	52	27	318	3,4	9 402
OLH	128	77	128	16	169	165	34	717	3,0	23 924
Pohjois-Pohjanmaa	113	65	110	13	141	124	29	595	3,1	19 391
Kainuu	15	12	18	3	28	41	5	122	2,7	4 533
LLH	76	16	40	16	109	74	23	354	3,4	10 279
Yhteensä	1 170	1 856	1 802	404	2 518	2 159	687	10 596	3,0	350 626

Noste-ryhmä VOS-koulutuksessa vuonna 2003, 2004 ja 2005
%-osuus kohderyhmän koosta

Lääni	2003 yht.	% kohde	2004 yht.	% kohde	2005 yht.	% kohde	Kohderyhmä
ESLH	4 557	2,9	4 938	3,1	5 262	3,3	157 962
Uusimaa	3 125	3,1	3 521	3,5	3 656	3,6	100 725
Itä-Uusimaa	190	2,2	230	2,6	243	2,8	8 735
Kanta-Häme	363	3,1	323	2,7	391	3,3	11 762
Päijät-Häme	385	2,6	383	2,5	483	3,2	15 027
Kymenlaakso	290	2,3	263	2,1	267	2,1	12 559
Etelä-Karjala	204	2,2	218	2,4	222	2,4	9 154
LSLH	3 198	2,6	2 990	2,4	3255	2,6	124 850
Varsinais-Suomi	779	2,4	681	2,1	743	2,3	32 563
Satakunta	461	2,7	370	2,2	400	2,3	17 112
Pirkanmaa	792	2,8	702	2,4	747	2,6	28 657
Etelä-Pohjanmaa	245	1,9	296	2,3	312	2,4	12 969
Pohjanmaa	380	3,0	383	3,0	412	3,2	12 702
Keski-Pohjanmaa	115	2,1	144	2,6	144	2,6	5 452
Keski-Suomi	426	2,8	414	2,7	497	3,2	15 395
ISLH	985	2,9	882	2,6	1 008	3,0	33 611
Pohjois-Savo	399	2,9	327	2,4	429	3,1	13 695
Etelä-Savo	266	2,5	269	2,6	261	2,5	10 514
Pohjois-Karjala	320	3,4	286	3,0	318	3,4	9 402
OLH	722	3,0	711	3,0	717	3,0	23 924
Pohjois-Pohjanmaa	618	3,2	606	3,1	595	3,1	19 391
Kainuu	104	2,3	105	2,3	122	2,7	4 533
LLH	380	3,7	384	3,7	354	3,4	10 279
Yhteensä	9 842	2,8	9 905	2,8	10 596	3,0	350 626

Tukitoimien suuntaaminen peruskoulun tai lukion loppuun suorittamiseen Noste-ohjelmassa vuonna 2006 ja 2003–2006

Lääni / läänin osat	Peruskoulua suorittavat		Lukiota loppuun suorittavat	
	2006	2003–2006	2006	2003–2006
Etelä-Suomen lääni	4	22	-	12
Itä-Suomen lääni	16	46	10	20
Lappi	-	-	-	-
OLH	-	-	-	-
LSLH	4	18	-	14
Yhteensä	24	86	10	46

Opetusministeriön julkaisuja -sarjassa vuonna 2007 ilmestyneet

- 1 Ammattikorkeakoulujen verkostohankkeet
- 2 Bibliometrinen aineistojen käytettävyys yliopistojen julkaisujen laadun ja tuottavuuden arvioinnissa
- 3* Opetusministeriön toiminta- ja taloussuunnitelma 2008–2011
- 4 Lähtö ja Loitsu; Suomen ja Viron nuorisoyhteistyöstä – Tundeline teekond; Eesti ja Soome noorsookoostöö
- 5 Utvecklingsprogram för bibliotek 2006–2010
- 6 Towards Sustainable Development in Higher Education – Reflections
- 7 Toimenpideohjelma tutkijankoulutuksen ja tutkijanuran kehittämiseksi vuosille 2007–2011
- 8 Kulttuuriomaisuuden uhat ja suojele; Työryhmän esitys Haagin vuoden 1954 yleissopimuksen toimeenpanosta Suomessa ja osana kansainvälistä kriisinhallintaa
- 9 Onko kulttuurilla vientiä? ON!; Esitys Suomen kulttuuriviennin kehittämissuunnitelmaksi 2007–2011
- 10* Opintotuen kehittämissuunnitelma 2007
- 11 Kansainvälisyyskasvatus 2010 / Fostran till internationalism 2010
- 12 Global education 2010
- 14* Improving School Leadership, Finland, Country Background Report
- 15 Joustava perusopetus; JOPO-toiminnan aloittaminen ja vakiinnuttaminen
- 16** Opetusministeriön tilinpäätös ja toimintakertomus 2006
- 17 Yliopistot 2006; Vuosikertomus
- 18 Universities 2006 Årsberättelse
- 19 Universities 2006 Annual Report
- 21* Fair Culture?; Ethical dimension of cultural policy and cultural rights
- 22 Vuosikatsaus 2006. Koulutus ja kulttuuri
- 23 Undervisningsministeriets årsöversikt 2006. Utbildning och kultur
- 24 Ministry of Education Annual Report 2006. Education and culture
- 25* Aikuisopiskelun aluetilastot
- 26 Aikuiskoulutuksen vuosikirja; Tilastotietoja aikuisten opiskelusta 2005
- 27 Kiinni ammattiin – Ote opintoihin. Keskeyttämisen vähentäminen ammatillisessa peruskoulutuksessa

* Ei painettu, vain verkossa

** Maksuton julkaisu, tilaukset opetusministeriö, puhelin (09) 160 77496

Julkaisut sähköisenä osoitteessa www.minedu.fi/OPM/Julkaisut

OPETUSMINISTERIÖ

Undervisningsministeriet

MINISTRY OF EDUCATION

Ministère de l'Éducation

Julkaisumyynti / Bokförsäljning

Yliopistopaino / Universitetstryckeriet
PL 4 / PB 4 (Vuorikatu 3 / Berggatan 3)
00014 Helsingin Yliopisto / Helsingfors Universitet
puhelin / telefon (09) 7010 2363
faksi / fax (09) 7010 2374
books@yopaino.helsinki.fi
www.yliopistopaino.helsinki.fi

ISBN 978-952-485-427-6 (nid.)
ISBN 978-952-485-428-3 (PDF)
ISSN 1458-8110

Helsinki 2007

